

Projekt

z dnia 9 października 2020 r.
Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA IMIELIN**

z dnia ..... 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Imielin na lata 2021-2028

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz. 713) oraz art. 3 pkt 3) i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2019 roku, poz. 1295)

**Rada Miasta Imielin
uchwala:**

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta Imielin na lata 2021-2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Imielin.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wnosi: Burmistrz Miasta Imielin

**BURMISTRZ MIASTA
IMIELIN**

Jan Chwiedacz

RADCA PRAWNY

mgr Jacek Jędrzejka
(Kt - 1875)

Uzasadnienie

Strategia stanowi istotny dokument planowania rozwoju miasta.

Do prac nad opracowaniem Strategii przystąpiono w miesiącu styczniu br.

Obecne brzmienie Strategii stanowi efekt pracy ekspertów oraz liderów reprezentujących różne grupy mieszkańców i różne problemy. Stanowi sumę szczegółowej analizy sytuacji miasta i jest spójna z Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

SEKRETARZ MIASTA IMIELIN

mgr Bożena Ciała

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA IMIELIN NA LATA 2021-2028

Podstawy informacyjne opracowania:

- wyniki prac Zespołu ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin na lata 2021-2028 wygenerowane podczas warsztatów strategicznych, które odbyły się w marcu i czerwcu 2020 roku w Imielinie
- wyniki badań sondażowych wśród mieszkańców Imielina zrealizowanych w maju 2020 roku techniką ankiety on-line
- BIP: raporty o stanie miasta Imielin, Jaworzno, Mysłówice za 2019 rok, raporty o stanie gminy Łęczyny i Chełm Śląski za 2019 rok
- strony internetowe urzędów miast i gmin: Imielin, Jaworzno, Mysłówice, Łęczyny i Chełm Śląski
- dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Katowicach (www.katowice.stat.gov.pl)
- strony internetowe GUS (www.stat.gov.pl)
- baza Banku Danych Lokalnych
- publikacje i dane: Narodowego Banku Polskiego, Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Rozwoju

Autorzy opracowania:

prof. UE dr hab. Magdalena Jaciow
prof. UE dr hab. Robert Wolny
mgr Adrian Wawro

Centrum Badań i Transferu Wiedzy
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
ul. 1 Maja 50
40-287 Katowice
tel. +48 32 257 73 33
cbitw@ue.katowice.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. POTENCJAŁ MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA	5
1. Rys historyczny	6
2. Zasoby naturalne	7
3. Infrastruktura ekonomiczna i społeczna	8
4. Ludność	10
5. Potrzeby mieszkańców i warunki ich zaspokajania	10
II. OTOCZENIE MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA, PROGNOZA	16
1. Założenia metodyczne analizy otoczenia	17
2. Diagnoza makrootoczenia	18
3. Diagnoza mikrootoczenia	29
4. Prognoza zmian w otoczeniu do 2028 roku	36
III. MOCNE I SŁABE STRONY MIASTA IMIELIN NA TLE SZANS	
I ZAGROŻEŃ W OTOCZENIU	44
1. Mocne i słabe strony miasta	45
2. Szanse i zagrożenia dla miasta	50
3. Wnioski z analizy SWOT	53
IV. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA IMIELIN W LATACH 2021-2028	55
1. Obszary i cele strategiczne miasta	56
2. Wizja rozwoju miasta	58
3. Założenia rozwoju miasta	60
V. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA IMIELIN	62
1. Założenia wdrażania strategii	63
2. Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie strategii	64
3. Monitoring i ewaluacja strategii	64
SPIS RYSUNKÓW	66
SPIS TABLIC	67

WSTĘP

Strategia Rozwoju Miasta Imielin do 2028 roku jest ewolucyjną kontynuacją kierunków rozwojowych miasta zdefiniowanych w poprzednich dokumentach strategicznych. Celem niniejszego opracowania jest wskazanie obszarów i kierunków rozwoju miasta Imielin w perspektywie lat 2021-2028. W efekcie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej miasta i regionu określono wizję miasta, zdefiniowano obszary i cele strategiczne, jak również kierunki działań koniecznych do ich osiągnięcia. Określona wizja miasta i cele strategiczne wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, która zakłada, że „województwo śląskie w roku 2030 będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku”¹.

Podstawy informacyjne opracowania stanowią źródła pierwotne (przedstawiciele miasta i mieszkańcy) i źródła wtórne (dane statystyczne). W trakcie warsztatów z celowo dobranymi przedstawicielami miasta (ekspertami tworzącymi Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin) pozyskano informacje, które wykorzystano do budowy scenariuszy otoczenia, rozpoznania słabych i mocnych stron miasta oraz szans i zagrożeń tkwiących w jego otoczeniu, a także wytyczenia obszarów i celów strategicznych oraz wizji miasta.

Dokument składa się z pięciu części. W części I przedstawiono wyniki analizy potencjału miasta oraz potrzeb jego mieszkańców. Część II poświęcona została analizie makro- i mikrootoczenia miasta. Do prognozowania zmian w otoczeniu wykorzystano metody scenariuszowe. W efekcie uzyskano trzy scenariusze zmian w otoczeniu, wpływających na rozwój miasta do 2028 roku. Część III zawiera wyniki analizy SWOT czyli mocnych i słabych stron miasta Imielin oraz szans i zagrożeń tkwiących w jego otoczeniu. W części IV zdefiniowano podstawowe obszary i cele strategiczne miasta Imielin do 2028 roku, wizję miasta oraz założenia rozwoju miasta. Część V dotyczy wdrażania założeń strategii rozwoju miasta, wskazuje podmioty odpowiedzialne za wdrażanie dokumentu oraz system wskaźników monitorujących stan i efekty realizacji strategii.

---

¹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Zielone Śląskie. Projekt. Katowice, maj 2020, s. 108. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1171/130/VI/2020 Zarządu Województwa Śląskiego z dn. 27.05.2020 <https://www.slaskie.pl/content/aktualizacja-strategii-rozwoju-wojewodztwa-slaskiego-slaskie-2020-dzial> [dostęp: sierpień 2020]

I. POTENCJAŁ MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA

1. Rys historyczny

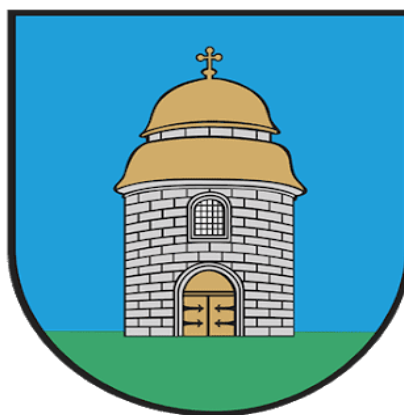
Imielin położony jest w południowej części województwa śląskiego w konurbacji górnośląskiej. Dzieje Imielina sięgają średniowiecza. Nazwa pochodzi od wyrazu jemiola, w gwarze wymawianego jako „jimiola”.

Pierwsza udokumentowana wzmianka o Imielinie pochodzi z 8 lipca 1386 roku, w dokumencie książe Jan II nadaje Szczepanowi Stopce i synowi Piotrowi 1/8 łanu ziemi w przysiółku Imielin. W XIV wieku mieszkańcy, wykorzystując dogodne położenie Imielina, pełnili funkcje pośredników w handlu tranzytowym oraz sprzedawali swoje towary (płody rolne, wyroby rzemieślnicze, skóry, ryby, bydło i trzodę chlewną). Od drugiej połowy XVIII wieku do okresu wojen napoleońskich Imielin należał do Prus. Po tym okresie ponownie dołączył do ziem polskich. W 1817 roku został ponownie włączony do Prus, a rzeka Przemsza na tym odcinku była granicą między Prusami i Austrią. Dopiero w 1921 roku Imielin został przyznany Polsce. Lata 20. XX wieku to okres dynamicznego rozwoju miasta.

27 stycznia 1945 roku, po pięciu latach niewoli, Imielin wyzwolony został spod okupacji hitlerowskiej. Dla małej miejscowości, liczącej wówczas około pięć tysięcy mieszkańców, nastąpił nowy etap społecznego i gospodarczego rozwoju. W 1957 roku gromadę Imielin podniesiono do rangi osiedla.

W 1967 roku Imielin otrzymał prawa miejskie, a herbem nowo powstałego miasta zostało dawne godło gminne z 1918 roku. Ponieważ nie zachował się barwny obraz godła, przyjęto wówczas barwy nadane mu w 1939 roku przez Mariana Gumowskiego, zgodnie z regułami heraldycznymi, nawiązując do barw herbu Piastów Śląskich: w błękitnym polu biała kapliczka nakryta złotym dachem (rys. 1.1).

Rysunek 1.1
Herb Imielina

Na skutek zmian administracyjnych dokonanych w 1975 roku Imielin został pozbawiony praw miejskich i włączony do miasta Tychy. 1 lutego 1977 roku Imielin

został włączony do miasta Mysłowice. Imielin ponownie prawa miejskie otrzymał 1 stycznia 1995 roku. Pierwsza kadencja samorządu miasta Imielin obejmowała lata 1995-1998. Był to okres wielu znaczących zmian, Imielin przekształcił się z dzielnicy Mysłowic w samodzielne miasto. W tym okresie rozbudowano i zmodernizowano Urząd Miasta, wyremontowano pomieszczenia dla Urzędu Poczтового, zaadaptowano budynek komunalny – Dom Nauczyciela – na potrzeby Komisariatu Policji.

1 stycznia 1999 roku w związku z nowym podziałem administracyjnym kraju Imielin został włączony do powiatu tyskiego w województwie śląskim. Od 1 stycznia 2002 roku powiat tyski funkcjonuje pod nazwą powiat bieruńsko-lędziński. Obszar Imielina jest podzielony na następujące osiedla i jednostki osadnicze: Cisowiec, Jamnice, Golcówka, Jazd, Pasieczki, Stara Gać, Nowa Gać, Wioski.

2. Zasoby naturalne

Terytorium Imielina cechuje zróżnicowana rzeźba terenu: północno-wschodnia część Imielina to wzniesienia zwane Pagórami Imielińskimi, południowo-zachodnia część to tereny równinne (ze złożami węgla kamiennego). Najwyższy punkt stanowi Góra Golcówka o wysokości 307,6 m n.p.m. położona w pobliżu centralnej części miasta. Miasto Imielin oddalone jest o 18 km od Katowic, od północy graniczy z Mysłowicami, na południu z Chełmem Śląskim, z Jaworzniem na wschodzie i Lędzinami na zachodzie.

Imielin zajmuje obszar 2 804 ha. Jest miastem przemysłowo-rolniczym. Na terenie Imielina znajdują się złoża węgla kamiennego, złoża dolomitów oraz zasoby wody pitnej. Imielin leży w zlewni rzek Przemszy i Potoku Goławieckiego. Na terenie miasta istnieją następujące ciek wodne:

- Potok Imielinka o długości 3 km administrowany przez Urząd Miasta Imielin (od źródła do przepustu przy ul. Imielińskiej). Na odcinku 1,3 km Potok Imielinka administrowany jest przez Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w Tychach (tj. odcinek na trasie od ul. Imielińskiej do granicy z Chełmem Śląskim),
- 9 cieków od Nr 1 do Nr 9 odprowadzających wodę deszczową administrowanych przez Urząd Miasta Imielin,
- Zbiornik „Imielin” – przy maksymalnym poziomie piętrzenia 234,5m n.p.m. całkowita powierzchnia wynosi 713 ha łącznie na terenie Imielina i Chełmu Śląskiego.

Na obszarze Imielina występują tereny górnicze. Wpływa to na środowisko naturalne miasta. Miasto narażone jest na skażenia i zanieczyszczenia środowiska oraz podtopienia. W ostatnich latach mieszkańcy wielokrotnie protestowali przeciwko wydobywaniu węgla na terenie gminy. Chodzi o planowane po 2025 roku wydobywanie węgla ze złoża Imielin Północ, gdzie znajduje się około 70 milionów ton wysokiej jakości

surowca. Przeciwni tym planom są mieszkańcy miasta, którzy obawiając się szkód górniczych, założyli akcję społeczną pod nazwą „Ratujmy Imielin”. W 2017 roku kopalnia, która od kilku lat rozpoznawała złożę w Imielinie, złożyła do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach wniosek o wydanie tzw. decyzji środowiskowej, aby następnie ubiegać się w resorcie środowiska o koncesję na wydobycie węgla. Decyzja została wydana w październiku 2018 roku, ale została zaskarżona. W sierpniu 2019 roku decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, trwa procedura odwoławcza w tym zakresie.

3. Infrastruktura ekonomiczna i społeczna

Infrastruktura ekonomiczna miasta Imielin jest bardzo dobrze rozwinięta. Dogodne położenie oraz rozwinięta sieć połączeń drogowych z sąsiednimi miastami przekładają się na potencjał miasta. Imielin cechuje dobre uzbrojenie terenu, dobry stan dróg, instalacji elektrycznej, gazowej i wodnej.

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku na terenie gminy Imielin zarejestrowanych było ogółem 960 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestr REGON, z czego 99% to przedstawiciele sektora prywatnego. Są to w zdecydowanej większości osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w większości w formie małych, często rodzinnych firm. W dalszej kolejności sektor prywatny reprezentowany jest w Imielinie przez spółki handlowe oraz spółki cywilne, które łącznie stanowią ponad 10% wszystkich podmiotów prywatnych w mieście.

Na terenie miasta zarejestrowane są:

- 923 podmioty zatrudniające do 9 pracowników,
- 32 podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników,
- 5 podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracowników¹.

W Imielinie nie ma jednego dominującego sektora gospodarki. Dawniej na terenie miasta znacząco dominowali przedsiębiorcy produkujący bramy i artystyczne wyroby z metalu. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą średnio co trzeci podmiot reprezentuje sekcję G według Polskiej Klasyfikacji Działalności, czyli handel hurtowy i detaliczny, naprawę pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Co dziesiąty podmiot zajmuje się budownictwem lub przemysłem przetwórczym.

W zasobach miasta Imielin, oprócz zasobów mieszkaniowych, znajdują się:

- Przedszkole Miejskie,
- Szkoła Podstawowa nr 1,

---

¹ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych [dostęp: sierpień 2020]

- Szkoła Podstawowa nr 2,
- Dom Kultury „Sokolnia”,
- Biblioteka Miejska,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Tereny rekreacyjne LKS Pogoń Imielin,
- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej,
- Oczyszczalnia ścieków oraz przepompownie.

Na terenie miasta działają instytucje świadczące usługi na rzecz mieszkańców, takie jak:

- Urząd Miasta,
- Urząd Pocztowy,
- Śląski Bank Spółdzielczy „Silesia” w Katowicach,
- Bank Pekao S.A.,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Położenie Imielina ułatwia mieszkańcom dostęp do usług w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury. Komunikację miejską organizuje w Imielinie Zarząd Transportu Metropolitalnego z siedzibą w Katowicach, co zapewnia miastu dogodne połączenie miastami aglomeracji. W mieście kursują cztery linie autobusowe ZTM.

Miasto posiada połączenia kolejowe i drogowe. Przez Imielin przebiega droga wojewódzka nr 934 relacji Katowice – Oświęcim. Imielin posiada połączenie z drogą ekspresową S1 relacji Zwardoń – Pyrzowice, która w Tychach łączy się z drogą krajową nr 1, a w Pyrzowicach z autostradą A1. Miasto ma także dogodne połączenie z autostradą A-4 łączącą zachodnią granicę kraju z Niemcami w Jędrzychowicach ze wschodnią z Ukrainą w Korczowej. Obie te drogi przebiegają przez terytorium miasta. Przez teren miasta przebiega także linia kolejowa nr 138 relacji Katowice – Mysłowice – Oświęcim. Ze stacji kolejowej Imielin pasażerowie mogą odjechać bezpośrednim połączeniem obsługiwanym przez Koleje Śląskie w kierunku Katowic, Kluczborka, Lublińca, Oświęcimia oraz Tarnowskich Gór. Przewozy Regionalne oferują bezpośrednie połączenie na trasie Katowice – Zator².

Infrastrukturę w gminie tworzą także zasoby mieszkaniowe. Główny Urząd Statystyczny podaje, że zasoby mieszkaniowe Imielina na koniec 2019 roku stanowi 2 428 budynków mieszkalnych³. Charakterystyczną cechą urbanistyczną Imielina jest jednolita zabudowa jednorodzinna, z dominacją zabudowy piętrowej z lat 60. Zasoby mieszkaniowe miasta stanowią głównie budynki jednorodzinne i wielorodzinne będące własnością prywatną. Miasto nie posiada zabudowy osiedlowej.

Znaczącym działaniem na rzecz środowiska jest realizacja Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Imielin, którego III etap realizowano w 2019

² <https://portalpasazera.pl/Plakaty> [dostęp: sierpień 2020]

³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica> [dostęp: sierpień 2020]

roku, a którego celem było przede wszystkim obniżenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery z kotłowni indywidualnych.

4. Ludność

Miasto Imielin na koniec 2019 roku zamieszkiwało 9 189 osób, w tym 4 702 kobiet i 4 487 mężczyzn, przy czym 8 951 osób zameldowanych było na pobyt stały (w tym 4 619 kobiet i 4 332 mężczyzn). Jest to o 36 osób więcej niż pod koniec 2018 roku i o 137 osób więcej w stosunku do 2017 roku. Ponad połowa mężczyzn zamieszkujących Imielin ma mniej niż 39 lat. Co piąty mieszkaniec miasta ma mniej niż 19 lat, natomiast co dziesiąty ukończył 70 rok życia (tab. 1.1).

Tablica 1.1
Ludność miasta Imielina wg grup wieku i płci na koniec 2019 roku

Grupa wiekowa	Kobiety	Mężczyźni
do 19 lat	977	1 051
20-29 lat	491	513
30-39 lat	755	708
40-49 lat	708	713
50-59 lat	600	599
60-69 lat	576	560
70 i więcej lat	595	343
Razem	4 702	4 487

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#> [dostęp: sierpień 2020]

W 2019 roku współczynnik feminizacji w Imielinie wynosił 105, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet⁴.

5. Potrzeby mieszkańców i warunki ich zaspokajania

Jednym z podstawowych zadań miasta jest stworzenie mieszkańcom warunków do zaspokajania ich potrzeb związanych z codziennym życiem. Każdy mieszkaniec odczuwa chęć posiadania i dostępu do: mieszkania, pracy, edukacji, rozwoju osobistego i zawodowego, ale także różnych form spędzania wolnego czasu, nawiązywania relacji społecznych, bezpieczeństwa i poczucia przynależności do lokalnej społeczności.

O potencjale miasta decyduje więc poziom, w jakim zaspokaja ono potrzeby mieszkańców w kluczowych dla nich obszarach. Do oceny potencjału miasta Imielin wykorzystano subiektywne wskaźniki stopnia zaspokajania potrzeb mieszkańców.

⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica> [dostęp: sierpień 2020]

Oceny dokonali eksperci wchodzący w skład Zespołu d.s. Opracowania Strategii dla Miasta Imielin na lata 2021-2028.

Wyróżniono 14 obszarów potrzeb mieszkańców, których zaspokojenie zapewnia miasto. Poziom zaspokojenia oceniono na skali od 1 do 10, gdzie ocena 1 stanowiła najniższy poziom zaspokojenia potrzeby, ocena 10 – najwyższy. Analiza średnich ocen pozwoliła ułożyć hierarchię potrzeb według stopnia ich zaspokojenia. Zdaniem ekspertów najwyżej zaspokojone są potrzeby mieszkańców Imielina w zakresie kultury, poznania i kreacji otoczenia oraz wyżywienia (średnie oceny 8,31). Na wysokim poziomie oceniono również stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie swobody i łatwości kontaktów społecznych, moralnych i religijnych, zabezpieczenia materialnego oraz przynależności do miejsca i ładu przestrzennego. Nieco niższy stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców eksperci wskazali w obszarze opieki społecznej, schronienia, kontaktów społecznych i więzi grupowej, poczucia użyteczności, uznania i akceptacji, rozwoju, bezpieczeństwa, rekreacji, wygody i przyjemności. Zdecydowanie najniżej oceniono poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i życia (rys. 1.2).

Rysunek 1.2
Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Imielin (oceny średnie*)

* skala ocen od 1 do 10, gdzie 1 – najniższy stopień zaspokojenia, 10 – najwyższy stopień zaspokojenia danej potrzeby

Źródło: badania ekspertów.

Na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców wpływa szereg czynników. Mają one charakter stymulant lub destymulant. Zdaniem ekspertów na wysoki poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, poznania i kreacji otoczenia pozytywnie wpływa działalność wielu placówek kultury, w tym Domu Kultury „Sokolnia”, biblioteki i UTW. Mieszkańcy przejawiają również wysoki poziom zaangażowania w rozwijanie i pielęgnowanie kultury regionalnej. Organizowane przez MCK i inne placówki spotkania, wyjazdy, imprezy umożliwiają nawiązywanie kontaktów i budowanie więzi społecznych. Na jeszcze wyższy stopień zaspokojenia potrzeb w tym zakresie mogłyby wpłynąć działania zmierzające w kierunku aktywizacji młodzieży i stworzenia dla niej miejsca spotkań. Na brak takich miejsc wskazują eksperci (tab. 1.2).

Tablica 1.2
Czynniki warunkujące zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta Imielin
w opinii ekspertów

Potrzeby	Czynniki	
	Pozytywne	Negatywne
Kultury, poznania i kreacji otoczenia	- szeroka gama ofert imprez kulturalnych w MCK - funkcjonowanie biblioteki - bogata oferta UTW - organizowanie wielu spotkań i wydarzeń związanych z kulturą - dobrze funkcjonująca kultura regionalna	- trudności w budowaniu oferty dla młodzieży - brak aktywizacji społeczności w zakresie kultury
Wyżywienia	- dobrze rozwinięta infrastruktura handlowa	- mała liczba punktów gastronomicznych - brak punktów gastronomicznych otwartych w tygodniu
Swobody i łatwości kontaktów społecznych	- bliskość rodzin - dostępność do obiektów użyteczności publicznej	- brak więzi międzyludzkich w dzielnicach
Moralne i religijne		- brak właściwego zagospodarowania cmentarza - zróżnicowanie poglądów moralnych środowisk napływowych - zaburzanie dotychczasowego ładu moralnego przez napływowych mieszkańców miasta
Zabezpieczenia materialnego	- niskie bezrobocie - kanalizacja obejmująca miasto - wysoki status majątkowy mieszkańców - duża liczba przedsiębiorców	- niskie płace
Przynależności do miejsca, ładu przestrzennego	- duma z bycia mieszkańcem miasta - satysfakcja z miejsca zamieszkania - poczucie wartości z bycia mieszkańcem Imielina	

Strategia Rozwoju Miasta Imielin na lata 2021-2028

	- poczucie odpowiedzialności za miejsce w jakim żyję, dbałość o swoje otoczenie	
Opieki społecznej	- dożywianie dzieci w placówkach oświatowych	- brak miejsca dziennego do spędzenia czasu przez emerytów - brak Domu Seniora - brak możliwości opieki nad starszymi podczas nieobecności członków rodziny
Schronienia	- zabudowa jednorodzinna - brak zjawiska bezdomności - mało mieszkań komunalnych	- brak hotelu
Kontaktów społecznych i więzi grupowej	- funkcjonowanie Domy Kultury „Sokolnia” i biblioteki - spotkania integracyjne dla seniorów - organizowanie imprez otwartych w mieście	- brak miejsc, w których mogłaby się spotykać młodzież - brak parku
Poczucia użyteczności, uznania, akceptacji	- duża liczba działających stowarzyszeń i związków - łatwy kontakt z radnymi - udzielanie pomocy <i>de minimis</i> - przyznawanie stypendiów naukowych i sportowych - honorowanie osób starszych (jubilatów) przez władze miasta	- mała liczba wyróżnień państwowych dla długoletnich i zasłużonych pracowników
Rozwoju ludzi	- oferowanie stypendiów - organizowanie wycieczek przez MCK - funkcjonowanie UTW	- słabo rozwinięta infrastruktura pozwalająca na dojazd do ośrodków edukacji (mało pociągów do szkół, brak windy i dojazdu na perony)
Bezpieczeństwa	- znajomość sąsiedzka - kontrola społeczna/samokontrola mieszkańców - brak anonimowości - brak budownictwa blokowego - mała liczba przestępstw	- miejsca spotkań wandalii (okolice szkoły, kapliczki, biblioteki, rynku) - brak komisariatu - mało patroli policji - niewystarczający monitoring miasta - główne ciągi komunikacyjne (ruchliwe ulice, drogi tranzytowe)
Rekreacji, wygody i przyjemności	- funkcjonowanie placów zabaw w różnych częściach Imielina - organizowanie imprez plenerowych (Dni Imielina, Zielone Świątki) - funkcjonowanie siłowni plenerowych	- słabo zagospodarowany teren wokół zbiornika „Imielin” - za mało ścieżek rowerowych - brak miejsc rekreacji dla młodzieży i rodzin z dziećmi - brak muszli koncertowej
Zdrowia i życia	- istnienie ośrodka zdrowia	- nieodpowiednie funkcjonowanie ośrodka zdrowia (brak konkretnych godzin wizyt, kolejki do lekarzy POZ i specjalistów, brak pielęgniarki długoterminowej, bardzo mała liczba lekarzy-specjalistów, niemiła obsługa, częste nieobecności lekarzy) - zbyt intensywny tranzyt przez miasto - za mało opieki medycznej w szkołach i przedszkolach w czasie zajęć

Źródło: badania ekspertów.

Na wysoki poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców Imielina w zakresie żywienia wpływa pozytywnie dobrze rozwinięta infrastruktura handlowa. Eksperti wskazali jednak, że w mieście jest mało punktów gastronomicznych, a wiele z nich nie funkcjonuje w tygodniu.

Wysoki poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie swobody i łatwości kontaktów społecznych w mieście Imielin to efekt bliskości rodzin (często wielopokoleniowych) oraz łatwy dostęp do obiektów użyteczności publicznej, w których te kontakty są nawiązywane. Czynnikiem, który może negatywnie wpływać na ten obszar potrzeb jest zauważalny brak więzi międzyludzkich w dzielnicach miasta.

Zdaniem ekspertów wysoki jest poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta w zakresie moralnym i religijnym. Nie wskazali oni jednak żadnego czynnika, który pozytywnie determinuje zachowania w tym zakresie. Zauważono jedynie czynniki negatywne, czyli brak właściwego zagospodarowania cmentarza oraz pojawiające się wraz z napływem nowych mieszkańców zróżnicowanie poglądów moralnych, wywołujące zaburzenie dotychczasowego tradycyjnego ładu moralnego, jaki osiągnęli rdzenni mieszkańcy miasta.

Do czynników pozytywnie wpływających na poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie zabezpieczenia materialnego mieszkańców Imielina eksperci zaliczyli: niskie bezrobocie, wysoki status majątkowy mieszkańców oraz dużą liczbę przedsiębiorców. Ograniczeniem w zaspokajaniu potrzeb w tym zakresie mogą być jedynie niskie płace.

Stymulantą zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki społecznej jest dożywanie dzieci w placówkach oświatowych. Eksperti wskazali jednak na kilka destymulant w tym zakresie, w szczególności na brak miejsca dziennego do spędzenia czasu przez emerytów, brak Domu Seniora oraz brak możliwości opieki nad osobami starszymi podczas nieobecności członków ich rodziny.

Wysoki stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie schronienia wynika z istniejącej w mieście zabudowy jednorodzinnej, braku zjawiska bezdomności i niewielkiej liczby mieszkań komunalnych.

Na ilość i jakość kontaktów społecznych oraz budowanie więzi grupowej pozytywnie wpływa funkcjonowanie Domy Kultury „Sokolnia” i biblioteki, organizowane spotkania integracyjne dla seniorów oraz imprez otwartych w mieście. Zdaniem ekspertów uzyskano by poprawę stopnia zaspokojenia potrzeb w tym zakresie, gdyby w mieście były miejsca, w których mogłaby się spotykać młodzież, a w mieście był park.

Do czynników pozytywnie wpływających na zaspokajanie potrzeb mieszkańców Imielina w zakresie poczucia użyteczności, uznania i akceptacji eksperci zaliczyli: dużą liczbę działających stowarzyszeń i związków, łatwy dostęp do radnych, udzielaną przez miasto pomoc *de minimis* dla lokalnych przedsiębiorców, a także przyznawanie stypendiów naukowych i sportowych oraz honorowanie osób starszych (jubilatów) przez władze miasta. Czynnikiem negatywnie wpływającym na zaspokajanie potrzeb

w tym zakresie jest mała liczba wyróżnień państwowych dla długoletnich i zasłużonych pracowników.

Czynniki warunkujące potrzeby rozwoju mieszkańców to przede wszystkim oferowanie młodzieży stypendiów naukowych i sportowych, organizowanie wycieczek przez MCK czy oferta UTW dla seniorów. Ekspertci wskazują jednak na słabo rozwiniętą infrastrukturę pozwalającą na dojazd do ośrodków edukacji zlokalizowanych w stolicy województwa i miastach ościennych.

Potrzeby bezpieczeństwa mieszkańców zaspokajane są głównie poprzez dobrą znajomość sąsiedzką, niepisaną zasadę kontroli społecznej, ale także samokontroli mieszkańców. Mieszkańcy nie czują się anonimowi, wszyscy się znają. Wysoki poziom bezpieczeństwa wynika również z braku budownictwa blokowego oraz małej liczby odnotowywanych w mieście przestępstw. Poczucie bezpieczeństwa ograniczane jest przez spotkania wandalii w okolicach szkoły, kapliczki, biblioteki, rynku, brak komisariatu, ograniczoną liczbę patroli policji, niewystarczający monitoring miasta. Również położenie miasta na skrzyżowaniu głównych ciągów komunikacyjnych obniża poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Pozytywny wpływ na zaspokojenie potrzeb mieszkańców Imielina w zakresie rekreacji, wygody i przyjemności mają funkcjonujące place zabaw i siłownie plenerowe w różnych częściach miasta oraz organizowane przez miasto otwarte imprezy. Negatywny wpływ na poziom zaspokojenia potrzeb w tym zakresie ma słabo zagospodarowany teren wokół zbiornika „Imielin”, mało ścieżek rowerowych, brak miejsc rekreacji dla młodzieży i rodzin z dziećmi oraz brak muszli koncertowej.

Podstawowy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie zdrowia i życia zapewnia obecność ośrodka zdrowia. Jednak jego nieodpowiednie funkcjonowanie sprzyja niskiemu poziomowi zadowolenia mieszkańców. Ekspertci wskazują na brak konkretnych godzin wizyt, kolejki do lekarzy POZ i specjalistów, brak pielęgniarki długoterminowej, bardzo małą liczbę lekarzy-specjalistów, niemiłą obsługę oraz częste nieobecności lekarzy. Negatywny wpływ na zdrowie i życie ma także zbyt intensywny tranzyt przez miasto oraz ograniczona opieka medyczna w szkołach i przedszkolach w czasie zajęć.

Mieszkańcy Imielina, zdaniem ekspertów, czują przynależność do miejsca, są dumni z bycia mieszkańcem, czują satysfakcję z tego, że mieszkają w Imielinie, mają wysokie poczucie wartości i odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją, dbają o swoje otoczenie. Stanowi to potencjał miasta.

II. OTOCZENIE MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA, PROGNOZA

1. Założenia metodyczne analizy otoczenia

Otoczenie miasta tworzy zespół uwarunkowań o charakterze makro- i mikroekonomicznym. Makrootoczenie stanowią ogólne warunki, w jakich funkcjonuje miasto, które tworzą system ekonomiczny, demograficzny, społeczno-kulturowy, polityczno-prawny, technologiczny i międzynarodowy. Makrootoczenie odznacza się silnym wpływem na funkcjonowanie i możliwości rozwojowe miasta. Czynniki makroekonomiczne są zjawiskiem, których nie można zmienić, ale też nie należy ich lekceważyć i nie zauważać. Czynniki te działają stale i nieuchronnie tworząc dla miasta szanse, które należy wykorzystać i zagrożenia, które należy minimalizować.

Otoczenie mikroekonomiczne miasta tworzą podmioty, które w mniejszym lub większym stopniu wpływają na jego funkcjonowanie. Są to głównie miasta sąsiadujące z Imielinem: Chełm Śląski, Łęczyny, Jaworzno, Mysłowice oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na tym terenie. Związki miasta z mikrootoczeniem nabierają charakteru kooperacyjnego lub konkurencyjnego.

Przewidywanie przyszłych stanów otoczenia oparto na metodzie scenariuszowej wykorzystywanej w prognozowaniu rozwoju zjawisk zachodzących w otoczeniu. Charakterystyczna dla tych metod jest wielowariantowość zarówno przewidywań, jak i dostosowanych do nich, przyszłych działań podejmowanych przez miasto.

Scenariusze stanów otoczenia to metoda prognozowania o charakterze jakościowym (subiektywnym) budowana na podstawie wiedzy twórców scenariuszy o procesach mierzalnych i niemierzalnych zachodzących w jej otoczeniu. Opracowanie scenariuszy stwarza szanse, ale jednocześnie konieczność, monitorowania i analizy oddziaływania otoczenia na miasto. Scenariusze stanów otoczenia służą do prognozowania działań w długim okresie. Stanowią narzędzie analizy zmian nieciągłych, które polegają w dużym stopniu na przewidywaniu różnych zdarzeń i badaniu ich wpływu na funkcjonowanie i strategię działania miasta. Istotą tej metody jest budowanie różnych wariantów zmian w otoczeniu. Zatem strategia budowana na ich podstawie, powinna z góry założyć wielowariantowość postępowania.

Scenariusze stanów otoczenia mają charakter jakościowy. Formułowane są na podstawie danych o sile wpływu poszczególnych procesów, przy wykorzystaniu wiedzy ekspertów. Budowanie scenariuszy otoczenia przebiega według kilku etapów:

1. Identyfikacja czynników otoczenia makro i mikroekonomicznego, które istotnie wpływają na funkcjonowanie i rozwój miasta.
2. Ocena wybranych czynników pod kątem:
  - kierunku i siły oddziaływania na miasto w skali od -5 do +5 punktów,
  - prawdopodobieństwa wystąpienia według wariantów: tendencji wzrostowej, tendencji spadkowej, tendencji stabilizacyjnej.
3. Opracowanie stanów otoczenia w wersji:

- optymistycznej – stworzonej na bazie trendów, które mają największy pozytywny wpływ na miasto,
  - pesymistycznej – opierającej się na trendach, które najsilniej negatywnie wpływają na miasto,
  - najbardziej prawdopodobnej – uwzględniającej te trendy, które mają najwyższe prawdopodobieństwo wystąpienia, niezależnie od siły ich wpływu.
4. Ustalenie średniej siły oddziaływania przy pomocy obliczeń rachunkowych, a także przedstawienie na wykresie.
  5. Wnioskowanie w oparciu o powstałe scenariusze.

Na potrzeby budowy scenariuszy otoczenia miasta Imielin powołano zespół ekspertów. Zespół ds. Opracowania Strategii dla Miasta Imielin na lata 2021-2028 składał się z 18 osób reprezentujących różne grupy społeczno-gospodarcze działające na terenie miasta.

2. Diagnoza makrootoczenia

Właściwa identyfikacja i prognozowanie zmian pozwala antycypować szanse i zagrożenia w otoczeniu, z którymi zmierzyć musi się miasto Imielin w perspektywie realizacji strategii do 2028 roku. Można wskazać pewne trendy (w skali kraju, Europy i świata), które będą wpływać na intensywność procesów rozwoju miasta w najbliższym dziesięcioleciu. Kluczową tendencją w kolejnych latach pozostanie rosnące znaczenie ekologii. Jest to odpowiedź na zmiany klimatyczne, które mają bezpośredni wpływ na zmiany w pozostałych obszarach, tj. w obszarze społecznym i ekonomicznym. Z jednej strony zmiany klimatu należy postrzegać jako katalizator procesów negatywnych, ale też jako impuls do innowacji, postępu i rozwoju gospodarczego. Kolejnymi czynnikami, które będą wpływać znacząco w przyszłości na rozwój regionu i miasta są zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa oraz czwarta rewolucja przemysłowa i zmiany, które implikuje. Pojawią się również nowe wyzwania, które będą trudne do prognozowania, czego najlepszym dowodem jest kryzys i jego skutki związane z nowym i nagłym zagrożeniem, czyli epidemią COVID-19.

Uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju miasta Imielin tworzą czynniki i warunki o charakterze społeczno-demograficznym, ekonomicznym, prawnym, kulturowym i międzynarodowym.

Otoczenie demograficzno-społeczne

Na przestrzeni lat 2015-2019 obserwuje się stały spadek liczby ludności Polski (tab. 2.1). W 2019 roku przyrost naturalny wyniósł -29 tys. osób. Na pogłębianie się deficytu demograficznego wpływa wysoka umieralność i niska dzietność. Z roku na rok umiera coraz więcej Polaków. W 2018 roku zmarło ponad 414 tysięcy osób (najwięcej w analizowanym okresie). Wskaźnik zgonów przypadających na 1000 ludności w 2018 i 2019 wynosił odpowiednio 108 i 107. Spada również liczba urodzeń. W 2019 na 1000 ludności urodziło się tylko 98 dzieci. Polska ma jeden z najniższych w Europie wskaźników dzietności. Wskaźnik ten w Polsce w 2018 roku wynosił 1,435, co oznacza, że jedna kobieta w wieku rozrodczym urodziła 1,435 dziecka. Wskaźnik dzietności gwarantujący zastępowalność pokoleń to 2,1 – 2,15.

Tablica 2.1
Podstawowe dane demograficzne Polski (2015-2019)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność w tys.	38 437, 2	38 433,0	38 433,6	38 411,1	38 382,6
Przyrost naturalny w tys.	- 41,0	-4,0	1,0	-22,0	-29,0
na 1000 ludności	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7
Urodzenia w tys.	369,3	382,3	402,0	388,2	375,0
na 1000 ludności	96,0	99,0	105,0	101,0	98,0
Zgony ogółem w tys.	394,9	388,0	402,9	414,2	409,7
na 1000 ludności	103,0	101,0	105,0	108,0	107,0
Małżeństwa w tys.	188,8	193,5	192,6	192,4	183,4
na 1000 ludności	49,0	50,0	50,0	50,0	48,0
Rozwody w tys.	67,3	63,5	65,3	62,8	65,3
na 1000 ludności.	18,0	17,0	17,0	16,0	17,0

Źródło: www.stat.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

Statystyki społeczne wskazują również na spadającą liczbę zawieranych małżeństw i wzrastającą liczbę rozwodów. Liczba zawieranych małżeństw z 193 tysięcy w 2016 roku spadła do 183 tysięcy w 2019 roku.

Zmienia się również struktura wiekowa ludności w Polsce. Obecnie populacja naszego kraju jest stosunkowo młoda, a mediana wynosi niespełna 40 lat. W najbliższych latach prognozuje się, że ludność Polski będzie jedną z najszybciej starzejących się na świecie. Do 2040 roku mediana ma jednak wzrosnąć o ponad 10 lat i Polacy znajdą się w gronie najstarszych społeczeństw na świecie.

Udział kobiet w strukturze populacji Polski wynosi 52%, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada ich 107 (w miastach 111, na wsi 101). Wielkości te pozostają na niezmiennym poziomie już od kilkunastu lat. Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W 2019 roku w grupie osób do 47 roku życia przeważali mężczyźni (rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek), na 100 mężczyzn w tej grupie wieku przypadało niespełna 97 kobiet. Z powodu obserwowanej

nadumieralności mężczyzn, w grupie wiekowej 50 lat i więcej lat współczynnik feminizacji jest zdecydowanie wyższy i wynosi 126, przy czym w najstarszych rocznikach wieku (75 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypada średnio 195 kobiet⁵.

W wyniku zmian obserwowanych w ruchu naturalnym, poziomie migracji oraz wydłużaniu się trwania życia ludności obserwuje się istotne przekształcenia w strukturze wiekowej populacji. Mediana wieku mieszkańców Polski wyniosła w 2019 roku prawie 41 lat, tj. o ponad 5 lat więcej niż w 2000 roku. Mediana wieku dla mężczyzn to ponad 40 lat, a dla kobiet około 43 lata. Mieszkańcy wsi są młodszy o 3 lata (mediana 40 lat) od mieszkających w miastach, gdzie mediana wynosi 43 lata⁶.

Ponadto, zauważalny jest spadek liczby i odsetka dzieci (w grupie wiekowej 0-14 lat) oraz wzrost liczby i odsetka osób w wieku powyżej 65 lat. Podobne zmiany mają miejsce w ekonomicznych grupach wieku. Spada odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), a wzrasta odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 roku życia) – tab. 2.2.

Tablica 2.2
Ludność Polski według wybranych grup wieku w wybranych latach

Wyszczególnienie	2000		2010		2018		2019	
	w tys.	%	w tys.	%	w tys.	%	w tys.	%
Ogółem	38254	100,0	38530	100,0	38411	100,0	38383	100,0
Biologiczne grupy wieku								
0-14 lat	7294	19,1	5856	15,2	5856	15,3	5888	15,3
15-64 lata	26234	68,5	27484	71,3	25814	67,2	25547	66,6
65 i więcej lat	4726	12,4	5190	13,5	6732	17,5	6947	18,1
Ekonomiczne grupy wieku								
Przedprodukcyjny (0-17)	9333	24,4	7243	18,8	6936	18,1	6949	18,1
Produkcyjny	23261	60,8	24831	64,4	23270	60,6	23026	60,0
- mobilny (18-44)	15218	39,8	15424	40,0	14676	38,2	14461	37,7
- niemobilny (45-59/64)	8043	21,0	9407	24,4	8594	22,4	8565	22,3
Poprodukcyjny (60/65+)	5660	14,8	6456	16,8	8206	21,4	8408	21,9

Źródło: www.stat.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

Ponad 11% ludności Polski zamieszkuje obszar województwa śląskiego. Przy średniej gęstości zaludnienia w Polsce wynoszącej 123 osoby na 1 km², w woj. śląskim 1 km² zamieszkuje 366 osób, przy czym 76,6% w miastach. Na przestrzeni lat rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym. W województwie śląskim liczba osób w wieku poprodukcyjnym przyrasta szybciej niż średnio w kraju. W 2019 roku odsetek ludności w wieku

⁵

https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5468/6/27/1/ludnosc._stan_i_struktura_oraz_ruch_naturalny_w_przekroju_terytoryalnym_na_31.12.2019.pdf [dostęp: sierpień 2020]

⁶ Tamże.

poprodukcyjnym w Polsce wynosił 21%, a w województwie śląskim ponad 23% (tab. 2.3).

Tablica 2.3
Województwo śląskie na tle kraju – wybrane charakterystyki demograficzne (rok 2019)

Wyszczególnienie	Polska	województwo śląskie
Liczba ludności w tys.	38 382,6	4 517,6
Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²)	123,0	366,0
Odsetek ludności mieszkającej w miastach	60,01	76,60
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59,35	61,0
Odsetek ludności w wieku:	59,0	61,0
przedprodukcyjnym	15,34	14,55
produkcyjnym	62,75	62,19
poprodukcyjnym	21,91	23,26

Źródło: www.stat.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

Sytuację społeczną w kraju kształtują procesy, w wyniku których gospodarstwa domowe mogą funkcjonować na określonym poziomie. Jakość życia w znacznej mierze determinowana jest poziomem osiąganych dochodów i strukturą konsumpcji. W 2018 roku w gospodarstwach domowych ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę kształtował się na poziomie około 1693 zł i był wyższy o 100 zł niż w 2017 roku. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2018 roku w województwie śląskim wyniósł 1757,03 zł i był o 63,57 zł wyższy niż w kraju (tab. 2.4).

Tablica 2.4
Dochody i wydatki gospodarstw domowych w Polsce i województwie śląskim (rok 2018)

Wyszczególnienie	Polska	województwo śląskie
Przeciętny miesięczny dochód w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych	1 693,46	1 757,03
Przeciętne miesięczne wydatki w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych	1 186,86	1 288,63
w tym na:		
żywność i napoje bezalkoholowe	294,53	305,50
odzież i obuwie	58,48	59,08
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	217,44	250,00
zdrowie	59,42	64,96

Źródło: opracowanie na podstawie: www.stat.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

W skali 2018 roku dochód rozporządzalny w województwie zwiększył się o 6,8% (w kraju wzrósł o 6,0%). Poprawiła się również sytuacja materialna gospodarstw domowych w województwie. Zanotowano wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporzadzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych (o 6,8%), przy jednoczesnym spadku wydatków na 1 osobę w gospodarstwie (o 0,7%). Wystąpił spadek spożycia większości artykułów żywnościowych oraz wzrost wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania nowej generacji⁷.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2018 roku w województwie śląskim wyniosły 1288,63 zł (w Polsce – 1186,86 zł) – tab. 2.4. W strukturze wydatków gospodarstw domowych dominowały wydatki na towary i usługi konsumpcyjne. Mieszkańcy województwa śląskiego przeciętnie wydają więcej niż statystyczny Polak na żywność i napoje bezalkoholowe, odzież i obuwie, zdrowie oraz użytkowanie mieszkania i nośniki energii.

Na sytuację społeczną w kraju wpływa także sytuacja na rynku pracy. W 2019 roku według statystyk BAEL liczba pracujących w kraju wyniosła ponad 16 mln., w tym niespełna 2 mln w województwie śląskim. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie śląskim jest nieco niższy niż w całej Polsce. W 2019 roku wyniósł 52,8%. Niewiele niższy jest wskaźnik zatrudnienia. Dla całego kraju w 2019 roku wynosił on 54,4%, dla województwa śląskiego 51,5%. Wskaźnik zatrudnienia kobiet jest niższy niż wskaźnik zatrudnienia mężczyzn. W województwie śląskim zatrudnienie znajduje 44,5% kobiet w wieku produkcyjnym, w całym kraju 46,4% kobiet. Stopa bezrobocia liczona według metodologii BAEL w Polsce w 2019 roku wynosiła 3,3%, w województwie śląskim była zdecydowanie niższa (2,4%) – tab. 2.5.

Tablica 2.5
Pracujący i bezrobocie w województwie śląskim i Polsce
w 2019 roku (w wieku 15 lat i więcej wg BAEL)

Wyszczególnienie	Polska	województwo śląskie
Pracujący w gospodarce narodowej (w tys.)	16 461	1 865
Współczynnik aktywności zawodowej (w %)	56,2	52,8
Wskaźnik zatrudnienia (w %)	54,4	51,5
Wskaźnik zatrudnienia kobiet (w %)	46,4	44,5
Stopa bezrobocia (w %)	3,3	2,4
Stopa bezrobocia kobiet (w %)	3,6	3,0

Źródło: opracowanie na podstawie: www.stat.gov.pl/urzedz/katow/w_kr.htm; www.stat.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

⁷ www.katowice.stat.gov.pl : sytuacja_gospodarstw_domowych_w_2018.pdf [dostęp: sierpień 2020]

Otoczenie ekonomiczne

Otoczenie ekonomiczne charakteryzowane jest przez podstawowe wskaźniki: PKB, inflację, deficyt budżetowy, stopę bezrobocia, zadłużenie zagraniczne i bezpośrednie inwestycje zagraniczne realizowane w kraju. Realne tempo wzrostu PKB w Polsce od 2017 roku spada z roku na rok. Wzrasta natomiast stopa inflacji przy jednoczesnym spadku stopy bezrobocia. W latach 2015-2019 obserwowano stały i znaczny wzrost wartości bezpośrednich inwestycji zagranicznych (tab. 2.6).

Tablica 2.6
Wybrane wskaźniki ekonomiczne Polski (2015-2019)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Realne tempo wzrostu PKB (%)	2,8	5,5	5,1	4,9	3,9
Stopa inflacji w ujęciu średniorocznym (%)	-0,9	-0,6	2,0	1,6	2,3
Stopa bezrobocia (%)	9,7	8,2	6,6	5,8	5,2
Deficyt budżetowy (% PKB)	51,3	54,3	50,6	48,8	46,0
Zadłużenie zagraniczne brutto (w mln euro)	303 120	321 304	319 716	314 642	314 120
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (w mln euro)	800	1 700	8 140	11 820	12 700

Źródło: opracowanie na podstawie: www.nbp.pl/publikacje , www.mg.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

Można wskazać kilka najważniejszych czynników, które mają wpływ na sytuację ekonomiczną kraju, województwa i miasta. Zmiany te generowane są poprzez zastępowanie czynnika ludzkiego rozwiązaniami z zakresu robotyzacji i automatyzacji oraz daleko idącą automatyzacją głównych branż przemysłowych i usługowych. W efekcie obserwuje się zmiany na rynku pracy (zwiększoną imigrację młodszych pracowników z innych krajów) oraz zmiany w strukturze gospodarki (rozwój usług zagospodarowujących czas wolny, rozwój przemysłów kreatywnych, a także wielu usług, w tym medycznych).

Do czynników wpływających na sytuację ekonomiczną należą także nowe style życia, nowe wzorce konsumpcji i mobilności konsumentów, rosnąca obecność technologii w życiu codziennym i jej wpływ na rozwój e-commerce. Zachowania konsumentów determinują zmiany w wielu sektorach i branżach, w tym szczególnie konieczność podnoszenia jakości i dostępu do usług oraz lepszego dopasowania opieki zarówno medycznej, jak i społecznej do zmieniających się trendów demograficznych.

Nowe wzorce postępowania obserwuje się także w zachowaniach przedsiębiorstw. Popularności nabierają nowe – stanowiące alternatywę dla tradycyjnych – modele biznesowe: finansowanie społecznościowe (*crowdfunding*), zmiana sposobu działania funduszy podwyższonego ryzyka (*venture capital*), czy ekonomia współdzielenia (*sharing economy*).

Czynnikiem kształtującym otoczenie ekonomiczne jest trwająca czwarta rewolucja przemysłowa czyli wprowadzanie technologii umożliwiających komunikację między maszynami, upowszechnianie cyfrowych procesów w zarządzaniu produktami i robotyzacją, rozwój nowoczesnych technologii teleinformatycznych (chmury obliczeniowe, *big data*, Internet Rzeczy, samouczące się maszyny i sztuczna inteligencja). Rosnący popyt na dostęp do informacji z jednej strony stanowi zagrożenie na rynku pracy i zagrożenie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego kraju, z drugiej jednak jest szansą na wzrost szybkości i elastyczności procesów produkcyjnych, a co za tym idzie wzrost konkurencyjności gospodarki.

Innym czynnikiem kształtującym otoczenie ekonomiczne jest rozwój sektora tzw. srebrnej gospodarki, w ramach którego obserwuje się rozwój usług bezpośrednio dedykowanych seniorom (usługi turystyczne, medyczne, rehabilitacyjne, ubezpieczeniowe, rekreacyjne) oraz zmiany w ofercie producentów oprogramowania, odzieży, samochodów, produktów żywnościowych kierowanych do osób w starszym wieku.

Trudne do określenia w tym momencie są i będą ekonomiczne skutki recesji gospodarczej wywołanej pandemią COVID-19.

Otoczenie prawne

Otoczenie prawne zdominowane jest członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Wszelka działalność regulowana jest poprzez prawo unijne oraz krajowe. Prawo krajowe wraz z unijnym wspierają zakładanie małych i średnich przedsiębiorstw.

Otoczenie prawne charakteryzuje się niestabilnością i zmiennością, co stanowi znaczną barierę prowadzenia działalności gospodarczej. Do zagrożeń generowanych przez system prawny należą: wysokie podatki, nadmierne obowiązki biurokratyczne, wysokie koszty pracy wynikające z prawa pracy, skomplikowane procedury prawne, trudności w ich interpretacji i wynikające z tego samowolne i arbitralne decyzje urzędników. Liczba wprowadzanych regulacji prawnych jest tak duża, że przedsiębiorcy sobie z tym nie radzą. Można wskazać 12 najważniejszych zmian w polskim prawie, które weszły lub wejdą w życie w 2020 roku i będą miały wpływ na sposób prowadzenia działalności gospodarczej i jej efekty:

- ulga na złe długi w podatkach dochodowych,
- zmiany w wymogach dokumentacyjnych dla stawki 0%,
- Wiążąca Informacja Stawkowa i zmiany w matrycy VAT,
- wejście w życie zmienionych przepisów o podatku u źródła (WHT),
- podatek od sprzedaży detalicznej,
- Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych jako nowy obowiązek przedsiębiorców,
- Elektroniczny Rejestr Przedsiębiorców KRS od 1 marca 2020 roku,
- obowiązek dematerializacji akcji i wdrożenie Rejestru Akcjonariuszy Spółki,

- „Biała lista” podatników VAT,
- obowiązkowe stosowanie „Split payment”,
- „Mikrorachunek”,
- JPK_VDEK, czyli comiesięczny obowiązek składania pliku JPK zamiast deklaracji VAT.⁸

Otoczenie kulturowe

Wzorce kulturowe przekazywane są członkom społeczności poprzez proces uczenia się. Kultura ma wymiar niematerialny (idee, wartości, religie, mity, symbole, język, rytuały itp.), materialny (wytwory sztuki, rzemiosło itp.) oraz organizacyjny (system rodzinny, instytucje społeczne, klasy społeczne itp.). Idee, wartości, w tym tradycje nabierają szczególnego znaczenia dla mieszkańców Śląska, dla których pielęgnacja tradycji rodzinnych jest dużą wartością. Niepokojące może być zjawisko wzrastającego wpływu mediów społecznościowych na styl życia głównie ludzi młodych.

W wymiarze materialnym, kultura polega na wykorzystaniu różnorodnych instytucji, które umożliwiają mieszkańcom uczestniczenie w wielu dziedzinach sztuki oraz zapoznawanie się z dziedzictwem kulturowym. Poza podstawowymi formami aktywności kulturalnej związanej z czytelnictwem, czy kinematografią w województwie śląskim zlokalizowane są liczne obiekty kultury wysokiej, do których zalicza się teatry, muzea, galerie czy instytucje muzyczne.

W 2018 roku w województwie śląskim wydano 2 671 książek i broszur oraz 572 gazet i czasopism. Działało 69 placówek muzealnych (które odwiedziło 1 513,3 tys. zwiedzających), 41 galerii sztuki (398,3 tys. zwiedzających), 51 kin stałych (z 7 462,5 tys. widzów) oraz 22 teatry i instytucje muzyczne (1 620,4 tys. widzów i słuchaczy)⁹.

Otoczenie międzynarodowe

Trendy kształtujące otoczenie międzynarodowe to obserwowany stały wzrost:

- umiędzynarodowienia polskiej gospodarki oraz eksportu towarów zarówno rolno-spożywczych, jak i zaawansowanych technologicznie,
- udziału polskich produktów żywnościowych w handlu z rynkami zagranicznymi,
- rozpoznawalności polskich marek i ich konkurencyjności,
- inwestycji zagranicznych, w tym w sektorze produkcyjnym.

W 2019 roku wartość polskiego eksportu ogółem wyniosła 235,8 mld euro i była wyższa niż rok wcześniej o 5,5% (tab. 2.7). Udział eksportu towarów rolno-

⁸ <https://www.rsm Poland.pl/pl/blog/12-najwazniejszych-zmian-w-prawie-ktore-beda-mialy-wplyw-na-przedsiębiorców-w-2020-r> [dostęp: sierpień 2020]

⁹ <https://katowice.stat.gov.pl/infografiki/infografiki-aktualne/kultura-w-województwie-slaskim-w-2018-r-infografika,157,1.html> [dostęp: sierpień 2020]

spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł 13,3% (utrzymując poziom z 2018 roku). Z kolei wartość polskiego importu ogółem w 2019 roku wyniosła 234 mld euro (nastąpił wzrost o 2,8% w porównaniu do tego samego okresu 2018 roku). Udział artykułów rolno-spożywczych w wartości całego polskiego importu stanowił 9,0% (był nieznacznie wyższy niż w 2018 roku). Saldo w polskim handlu zagranicznym ogółem było dodatnie i w analizowanym okresie wyniosło +1,8 mld euro (w 2018 roku było ujemne – tab. 2.7). W 2019 roku wartość eksportu artykułów rolno-spożywczych wyniosła 31 447 mln euro, o 5,8% więcej niż w roku poprzednim. Sprzedaż do państw Unii Europejskiej w 2019 roku wzrosła o 4,3% do wartości 25 596 mln euro. W strukturze eksportu rolno-spożywczego udział państw UE w porównaniu do 2018 roku zmniejszył się z 82,6% do 81,4%. W 2019 roku zostały sprowadzone do Polski artykuły rolno-spożywcze na ogólną kwotę 21 070 mln euro, o 5,2% więcej niż w 2018 roku. Z państw UE sprowadzono towary rolno-spożywcze o wartości 14 579 mln euro, o 4,5% więcej w stosunku do 2018 roku. Udział przywozu z państw UE stanowił 69,2% ogólnej wartości importu towarów rolno-spożywczych do Polski, przed rokiem było to nieznacznie więcej 69,6%.¹⁰

Tablica 2.7
Obroty handlu zagranicznego Polski w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
	mln euro				
Saldo handlu zagranicznego	2345,3	3918,3	562,9	-4575,9	1806,9
Eksport	179 578,2	184 842,9	206 647,3	223 596,4	235 834,9
Import	177 232,9	180 924,6	206 084,4	228 172,3	234 028,0

Źródło: opracowanie na podstawie: www.mg.gov.pl [dostęp: sierpień 2020]

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce wyniosła na koniec 2018 roku 199,7 mld euro. Najwięcej w Polsce zainwestowały takie kraje, jak: Niderlandy (183,4 mld zł), Niemcy (150,0 mld zł), Luksemburg (122,0 mld zł) i Francja (77,9 mld zł). W podziale sektorowym największe kwoty inwestycji przypadły na:

- przetwórstwo przemysłowe (269,5 mld zł),
- działalność finansową i ubezpieczeniową (159,2 mld zł),
- handel hurtowy i detaliczny łącznie z naprawą pojazdów (125,4 mld zł).¹¹

W 2018 roku działalność gospodarczą w Polsce prowadziło 26,8 tys. podmiotów z kapitałem zagranicznym, a wartość ulokowanego w nich kapitału zagranicznego w podmiotach zatrudniających więcej niż 250 osób. Najwięcej podmiotów działało w handlu, naprawie pojazdów samochodowych (30,7%), a najwięcej kapitału

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/polski-handel-zagraniczny-artykulami-rolno-spozywczymi-w-2019-r> [dostęp: sierpień 2020]

¹¹ https://www.nbp.pl/publikacje/zib/zib_2018_n.pdf [dostęp: sierpień 2020]

zagranicznego (37,8%) skupiły podmioty przetwórstwa przemysłowego. Kapitał zagraniczny zainwestowany w Polsce pod koniec 2018 roku pochodził ze 118 krajów, a w zdecydowanej większości (91,4%) z krajów UE. Kraje, które zainwestowały w Polsce kapitał o największej wartości, to kraje Beneluksu (23,2% kapitału zagranicznego ogółem), Niemcy (16,6%) i Francja (12,8%).¹²

Inwestycje zagraniczne oddziałują bezpośrednio i pośrednio na funkcjonowanie wszystkich podmiotów gospodarczych (w tym gmin). Przedsiębiorstwa traktują je jako jeden z instrumentów konkurencji oraz dążą do korzystnego dostępu do zagranicznych rynków kapitałowych, władze administracyjne zachęcają do lokowania inwestycji na swoim terenie.

Czynnikami ułatwiającym umiędzynarodowienie polskiej gospodarki są powstające nowe globalne i paneuropejskie korytarze transportowe, w tym na potrzeby rozwoju intermodalnego, otwierających nowe rynki i możliwości współpracy gospodarczej¹³.

Wpływ na funkcjonowanie gospodarki (na każdym szczeblu zarządzania) mają ceny energii. Globalizacja sprawia, że ceny energii kształtowane są z uwzględnieniem międzynarodowych uwarunkowań podaży-popytowych, w tym sytuacji geopolitycznej, krajowego koszyka energetycznego, dywersyfikacji importu, kosztów sieci, kosztów ochrony środowiska, ciężkich warunków pogodowych bądź poziomu akcyzy i opodatkowania. Wzrost cen energii elektrycznej oraz regulacje dotyczące magazynowania gazu mogą zmniejszyć konkurencyjność branży energetycznej i sektorów energochłonnych w Polsce. Problem rosnących cen prądu dotyka gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa. Ministerstwo Energii opracowało program rekompensat, które miały na celu pomoc dotkniętym podwyżkami cen energii. Według planu spółki energetyczne miały dostawać rekompensaty za utrzymanie cen prądu na poziomie 2018 roku. O ile zamrożenie podwyżek dla odbiorców indywidualnych się udało, to ucierpiał przemysł energochłonny, małe i średnie przedsiębiorstwa, a także samorządy. Polska powinna dążyć do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w polskim miksie energetycznym. Rozwój OZE może ustabilizować ceny energii. Odejście od konwencjonalnych paliw, jak węgiel kamienny czy brunatny, pozwoli uniezależnić się od ich rosnących cen, a także uprawnień emisji CO₂¹⁴.

¹² https://www.paih.gov.pl/polska_w_liczbach/inwestycje_zagraniczne [dostęp: sierpień 2020]

¹³ Ustanowiono dziewięć korytarzy, które zastąpiły dotychczasowe 30 projektów priorytetowych TEN-T: Morze Bałtyckie - Morze Adriatyckie, Morze Północne - Morze Bałtyckie, Morze Śródziemne, Wschód / wschodnia część regionu Morza Śródziemnego, Skandynawia - Morze Śródziemne, Ren – Alpy, Atlantyk, Morze Północne - Morze Śródziemne, Ren – Dunaj. Korytarz sieci bazowej przebiegający przez Polskę to korytarz Bałtyk – Adriatyk: Gdynia – Gdańsk – Katowice/Sławków, Gdańsk – Warszawa – Katowice, Katowice – Ostrava – Brno – Wien, Szczecin/Świnoujście – Poznań – Wrocław – Ostrava, Katowice – Žilina – Bratislava – Wien, Wien – Graz– Villach – Udine – Trieste, Udine – Venezia – Padova – Bologna – Rawenna, Graz – Maribor –Ljubljana – Koper/Trieste.

Zgodnie z zamierzeniami UE, korytarze sieci bazowej mają zostać wdrożone do 2030 roku. Źródło: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/transeuropejska-siec-transportowa-ten-t> [dostęp: sierpień 2020]

¹⁴ <https://columbusenergy.pl/ceny-energii-elektrycznej-w-polsce/> [dostęp: sierpień 2020]

Najistotniejszym w 2020 roku czynnikiem determinującym funkcjonowanie w otoczeniu międzynarodowym jest światowy kryzys gospodarczy wywołany rozprzestrzenieniem się pandemii COVID-19. Działania podejmowane w celu stłumienia pandemii doprowadzą do załamania światowej gospodarki. W krótkim okresie ograniczenie produkcji i konsumpcji w państwach najbardziej dotkniętych pandemią powoduje światową recesję. W dłuższej perspektywie kryzys może skutkować m.in. częściowym odwrotem od globalizacji, wyższym zadłużeniem czy zmniejszeniem różnic w potencjale gospodarczym między UE i USA a Chinami. Pozytywnym skutkiem ubocznym może być przyspieszenie rozwoju gospodarki cyfrowej, w tym rynku e-usług¹⁵.

Aby wesprzeć obywateli, firmy i państwa UE w wychodzeniu z kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19, przywódcy UE postanowili opracować plan odbudowy dla Europy¹⁶. W lipcu 2020 roku przywódcy UE uzgodnili budżet na lata 2021–2027 na łączną kwotę 1 824 mld euro. Pakiet pomocowy, łączący wieloletnie ramy finansowe i nadzwyczajny instrument Next Generation EU, pomoże odbudować UE po pandemii COVID-19 i wesprze inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. To uzupełnienie już ustanowionych trzech unijnych zabezpieczeń o wartości 540 mld euro, które mają wspierać unijną gospodarkę.

Polska gospodarka w mniejszym stopniu odczuje skutki pandemii niż inne kraje europejskie. Wynika to głównie z faktu, iż: jest mniej zależna od eksportu i słabiej powiązana gospodarczo z Chinami, sektor turystyczno-rozrywkowy stanowi mniejszy procent PKB w porównaniu z krajami południowej Europy, polska gospodarka jest zdywersyfikowana i osiąga wyższe tempo wzrostu gospodarczego w porównaniu z innymi państwami zachodnimi, co stwarza większą przestrzeń przed pojawieniem się ewentualnej recesji. Prognozuje się jednak osłabienie wzrostu gospodarczego: niższy wzrost polskiego PKB, mniejszą aktywność gospodarczą, spadek wydatków konsumpcyjnych, mniejszą podaż siły roboczej¹⁷.

Podsumowując, rozwój miasta uzależniony jest od wielu sfer makrootoczenia. Szczególny wpływ na rozwój miasta ma sytuacja ekonomiczna kraju oraz założenia polityki społecznej, prawnej i międzynarodowej. Miasto Imielin realizując strategię rozwoju powinno na bieżąco monitorować zmiany w otoczeniu (szczególnie w otoczeniu ekonomicznym) wywołane skutkami pandemii COVID-19.

---

¹⁵ https://www.pism.pl/publikacje/Skutki_pandemii_COVID19_dla_gospodarki_swiatowej [dostęp: sierpień 2020]

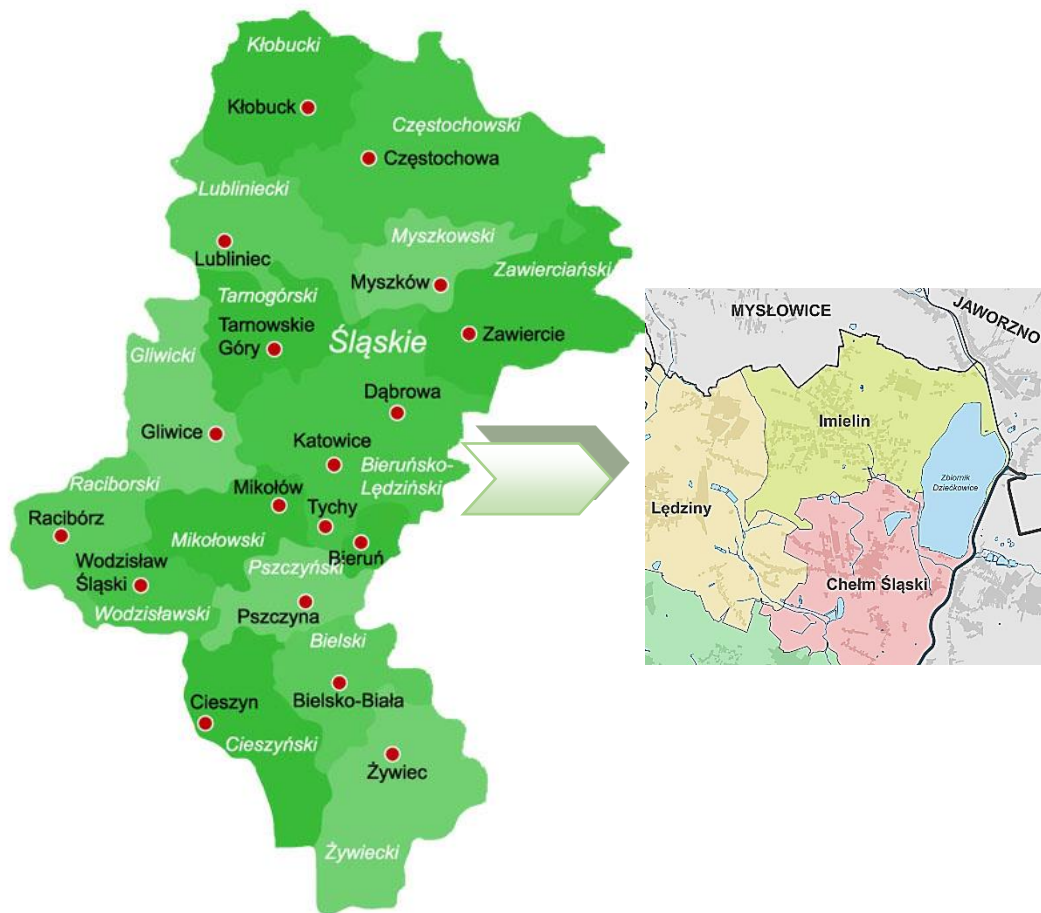
¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eu-recovery-plan/> [dostęp: sierpień 2020]

¹⁷ <https://uni.wroc.pl/czy-pandemia-covid-19-spowoduje-zapasc-globalnej-gospodarki/> [dostęp: sierpień 2020]

3. Diagnoza mikrootoczenia

Mikrootoczenie miasta Imielin tworzą bezpośrednio sąsiadujące z nim w województwie śląskim: Chełm Śląski, Łędziny, Jaworzno, Mysłówice oraz gmina Chełmek w województwie małopolskim¹⁸ (rys. 2.1.).

Rysunek 2.1
Położenie Imielina (granice administracyjne)

¹⁸ W opracowaniu uwzględniono tylko podmioty mikrootoczenia położone w województwie śląskim.

Województwo śląskie

Województwo śląskie zajmuje obszar 12 333 km² (3,9% powierzchni kraju). Jest najbardziej zurbanizowanym regionem Polski (76,7% ludności miejskiej) o najwyższej w kraju gęstości zaludnienia. W 2018 roku w miastach powyżej 100 tys. osób mieszkało 58,7% populacji województwa śląskiego. Tereny wiejskie województwa, stanowiące 69,3% powierzchni regionu były zamieszkiwane przez 1,05 mln osób (23,3% ogółu ludności województwa). Połowę obszaru województwa (50,9%) stanowiły użytki rolne, a jedną trzecią – lasy. Tereny mieszkaniowe stanowiły zaledwie 4,1%, a przemysłowe 1,8%.

W województwie znajduje się 68 miast (w tym 22 to duże miasta, gdzie funkcje metropolitalne spełniają: wyższe uczelnie, instytuty, ośrodki badawcze).

Od dłuższego czasu w województwie śląskim obserwuje się zjawisko depopulacji. Z roku na rok liczba mieszkańców województwa maleje, w okresie od 2000 do 2018 roku spadek wyniósł 4,74%. Region jest na trzeciej pozycji pod względem ujemnej procentowej zmiany liczby ludności, za województwem opolskim (-7,9%) i łódzkim (-6,1%)¹⁹. Niepokojące tendencje depopulacyjne dotyczą w głównej mierze miast, co w zderzeniu z faktem, że województwo śląskie jest najsilniej zurbanizowanym regionem powoduje, że problem ten będzie miał coraz większe znaczenie i konsekwencje społeczno-ekonomiczne. Liczba osób zamieszkujących obszary wiejskie nieznacznie wzrosła w ostatnich latach. Zjawisko to związane jest procesem tzw. suburbanizacji, charakteryzującym się przenoszeniem się mieszkańców miast do strefy podmiejskiej.

Województwo śląskie zaliczane jest do regionów o największym potencjale gospodarczym. Obserwuje się jednak niepokojącą tendencję wolniejszego wzrostu wartości PKB niż w przypadku słabiej rozwiniętych województw. W efekcie powoli, ale systematycznie województwo śląskie traci silną pozycję. Pozycja województwa śląskiego pod względem wartości PKB na 1 mieszkańca, mimo że jest jedną z wyższych w kraju, również charakteryzuje się stopniowym spadkiem. Powiększa się dystans regionu do najsilniejszego w kraju województwa mazowieckiego. Województwo śląskie zaczęło także tracić względem województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego oraz małopolskiego, łódzkiego i pomorskiego. Jeżeli tak niekorzystny trend się utrzyma, to w perspektywie kilku lat pozycja gospodarki województwa śląskiego na tle innych regionów może jeszcze się obniżyć.

Sprawozdania budżetowe samorządu województwa, powiatów i gmin województwa śląskiego za 2018 rok wskazują, że zarówno pod względem dochodów, jak i wydatków jednostek samorządu terytorialnego region zajmował drugie miejsce, po województwie mazowieckim. Jednak uwzględniając poziom dochodów i wydatków

¹⁹ Dane z BDL

jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca, województwo śląskie w 2018 roku zajmowało przedostatnie i ostatnie miejsce w kraju (349,03 zł; 320,52 zł)²⁰.

Zmienia się obraz województwa śląskiego z typowego regionu przemysłowego na region przemysłowo-usługowy. Procesom restrukturyzacji towarzyszy zmiana struktury zatrudnienia przejawiająca się w malejącej liczbie osób zatrudnionych w budownictwie, górnictwie, produkcji metali, przy równoczesnym jej wzroście w sektorze usług. W województwie śląskim w ostatnich latach dynamicznie rozwijają się firmy nowych technologii o uznanych markach, działa tu prawie 400 tysięcy różnego rodzaju przedsiębiorstw. Branżami, które zaczynają dominować, są: przemysł motoryzacyjny i spożywczy, dynamicznie rozwija się turystyka.

Ważnym czynnikiem w rozwoju gospodarczym i społecznym województwa śląskiego staje się kultura i przemysły kreatywne. Znaczenie sektora kreatywnego uwarunkowanego przez kapitał ludzki, a także społeczny będzie wzrastać wraz z przejściem do gospodarki opartej na wiedzy. Poza podstawowymi formami aktywności kulturalnej związanej z czytelnictwem, czy kinematografią, w województwie śląskim zlokalizowane są liczne obiekty kultury wysokiej: teatry, muzea, galerie czy instytucje muzyczne oferujące zróżnicowany repertuar.

Różnorodność walorów przyrodniczych i kulturowych województwa śląskiego umożliwi rozwój różnych wyspecjalizowanych form turystyki. W województwie wyznaczone są liczne szlaki turystyki pieszej, których łączna długość wynosi 4 647,3 km, co stanowi ponad 9% długości szlaków w kraju. Najbardziej znane szlaki to: Główny Szlak Beskidzki, Szlak Orlich Gniazd oraz Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego (z Zabytkową Kopalnią Srebra w Tarnowskich Górach wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO).

W ostatnich latach nastąpiła zmiana podejścia mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego na rzecz aktywności sportowej i zdrowego stylu życia. Jest to zauważalne w liczbie członków klubów sportowych, ćwiczących w nich osób oraz wzroście osób prowadzących zajęcia sportowe. Wzrost w województwie jest wyższy nawet dwukrotnie w porównaniu do statystyk krajowych. Na terenie województwa funkcjonują liczne parki rozrywki, które działają głównie w obszarze turystyki weekendowej i rekreacyjnej, a mieszkańcy chętnie z nich korzystają, spędzając aktywnie czas wolny.

Województwo śląskie jest jednym z wiodących regionów w kraju w zakresie atrakcyjności dla inwestorów, od lat zajmuje pierwsze miejsce w rankingu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (najwyższa atrakcyjność dla działalności przemysłowej i usługowej, wysoka dla działalności zaawansowanej technologicznie). Na obszarze województwa śląskiego działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE), jedna z najprężniej działających specjalnych stref ekonomicznych w kraju.

---

²⁰ Dane z BDL

Ponad połowa pracujących w województwie śląskim zatrudniona była w przedsiębiorstwach sektora usług (57,8%), blisko dwie piąte w sektorze przemysłowym oraz niewiele ponad 2% w rolnictwie. Struktura zatrudnienia na przestrzeni lat utrzymuje się na podobnym poziomie, a zmiany pomiędzy sektorami są niewielkie. Istotnym zjawiskiem w regionie jest również dynamiczny rozwój sektora nowoczesnych usług biznesowych (outsourcingowych), świadczonych głównie na obszarze Metropolii i aglomeracji miejskich.

Województwo śląskie charakteryzuje się niską aktywnością ekonomiczną ludności. W 2018 roku liczba biernych zawodowo wyniosła 1,7 mln osób (najwyższy w kraju odsetek biernych zawodowo w ogóle ludności w wieku 15 lat i więcej - 44%). Zdecydowaną większość biernych zawodowo, bo aż 71,9%, stanowiły osoby w wieku 50 lat i więcej. Atutem regionalnego rynku pracy jest duża liczba wysoko wykwalifikowanych pracowników; wśród osób pracujących w województwie co czwarty posiada wykształcenie wyższe.

Chełm Śląski

Powierzchnia gminy: 23,24 km², Ludność: 6 083 mieszkańców (dane na koniec 2019 roku). Gmina jest położona przy drodze wojewódzkiej nr 934. Chełm Śląski leży w obrębie dwóch krain geograficznych: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej. Położenie gminy w sąsiedztwie rzeki Przemszy, zbiornika „Imielin” oraz wzgórza „Smutna Góra” stanowi o znacznym zróżnicowaniu krajobrazów oraz zbiorowisk roślinnych. Dwie piąte obszaru gminy zajmują grunty orne, jedną trzecią tereny komunikacyjne, 10% stawy, a 12% tereny zabudowane i mieszkaniowe. Tereny nadają się do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej, stanowiąc bazę rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców gminy i powiatu. Na terenie zbiornika „Imielin” uprawia się sporty wodne, zwłaszcza żeglarstwo. Większość obszaru gminy zajmują użytki rolne. Chełm Śląski posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. W gminie działa przedszkole oraz dwie szkoły podstawowe. W Chełmie Śląskim funkcjonują następujące ośrodki kultury: Gminna Biblioteka Publiczna oraz Gminny Ośrodek Kultury. W ośrodku znajduje się m.in. sala widowiskowa na około 150 osób, w której odbywają się koncerty i imprezy okolicznościowe. Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa dziecięcy i młodzieżowy zespół tańca współczesnego, Zespół Regionalny „Kopciowiczanki”, Uniwersytet Trzeciego Wieku, a także Gminna Orkiestra Dęta. Działalność sportową w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Gmina Chełm Śląski jest jedną z 41 gmin i miast należących do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM). Gmina otrzymała z Metropolitalnego Funduszu Solidarności dofinansowanie na kwotę 850 tys. zł z przeznaczeniem na realizację trzech zadań inwestycyjnych: budowę instalacji gazowej i kotłowni gazowej w budynku

przedszkola oraz termomodernizację dwóch budynków szkoły podstawowej. Gmina dokonała również inwestycji finansowanych z „Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Gmina Chełm Śląski realizuje prace w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Chełm Śląski na lata 2016-2025. Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Na terenie gminy realizowane są także programy Ograniczenia Niskiej Emisji, dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków oraz montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach w gminie Chełm Śląski.

Lędziny

Powierzchnia gminy: 31,04 km², ludność: 15 942 osoby (stan na koniec 2019 roku). Lędziny to miasto położone na pograniczu Kotliny Oświęcimskiej, która stanowi integralną część Wyżyny Śląskiej. W Lędzinach można wyróżnić trzy podstawowe rodzaje zabudowy: współczesną – blokową, indywidualną jednorodziną oraz, w niektórych dzielnicach rolniczą. Charakterystycznym elementem krajobrazu architektonicznego jest osiedle około 600 domków fińskich z 1953 roku. W mieście funkcjonują: żłobek, dwa publiczne przedszkola, cztery szkoły podstawowe oraz Powiatowy Zespół Szkół (w skład którego wchodzi: zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, liceum ogólnokształcące i szkoła policealna).

Urozmaicona rzeźba terenu, znaczny stopień lesistości i istniejące obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe tworzą walory turystyczne gminy. Przez jej obszar przebiegają trzy szlaki turystyczne: Szlak Krawędziowy GOP z zachodu na wschód, Szlak im. Jana Kudery od strony Błędowa przez Goławiec i Górki do Bierunia Starego i Szlak Hołdunowski, wiodący od strony Ławek przez Hołdunów w kierunku Imielina. Letni kompleks sportowo-rekreacyjny „Nad Zalewem” umożliwia mieszkańcom Lędzin aktywne spędzanie wolnego czasu na odkrytym basenie i kortach tenisowych. Podobne funkcje pełni kryta pływalnia.

Na terenie miasta odbywają się liczne imprezy kulturalne i sportowe, z których niektóre, jak np. turniej pływacki, turniej szachowy lub skatowy, mają zasięg ogólnopolski, a nawet międzynarodowy. Aktywnie działają również liczne stowarzyszenia i organizacje kulturalne oraz zespoły artystyczne.

Na znacznych obszarach gminy dominuje krajobraz naturalny, obejmujący 76% obszaru miasta, w którym zdecydowanie przeważa podtyp połowo-uprawny, stanowiący 38,5% powierzchni. Na terenie Lędzin występuje też krajobraz użytkowany, na który składają się krajobraz zurbanizowany i górniczo-przemysłowy,

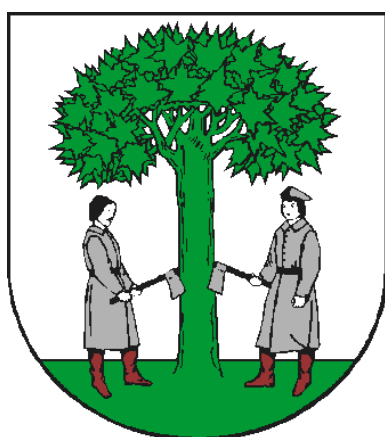
powstały w wyniku działalności antropogennej. Szczególnie silnie zurbanizowane są części: centralną, południowo-wschodnią i północno-wschodnią.

Północna i północno-wschodnia część gminy otoczona jest lasami, wchodzącymi w skład leśnego pasa ochronnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Spełniają one bardzo ważną funkcję ochronną – zatrzymują większość zanieczyszczeń napływających na teren Łędzin z bardziej uprzemysłowionych terenów Śląska.

W Łędzinach działa 77 zakładów przemysłowych, z których największą rolę odgrywa KWK „Ziemowit”. Dominacja kopalni z jednej strony daje zatrudnienie mieszkańcom, z drugiej wpływa na słaby stopień aktywności gospodarczej mieszkańców gminy. Stopniowo zmienia się stosunek osób zatrudnionych w górnictwie na rzecz innych podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy działa 5 wysokoprodukcyjnych (powyżej 50 ha) gospodarstw rolnych. Największe gospodarstwa, których właściciele utrzymują się wyłącznie z produkcji rolnej, znajdują się przede wszystkim na obszarze dzielnicy Goławiec i Górki.

Jaworzno

Powierzchnia: 152,6 km², ludność: 87 497 (stan na koniec 2019 roku). Średni wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 573,4 osoby/km². Średni wiek mieszkańca to około 44 lata. Jaworzno leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: drogowych i kolejowych. Doskonała dostępność komunikacyjna miasta, położonego na skrzyżowaniu autostrady A4 i drogi ekspresowej S1, jest jednym z najważniejszych atutów Jaworzna. Korzystne położenie Jaworzna na styku Śląska i Małopolski, przy ważnych szlakach transportowych, zapewnia szybki i łatwy dostęp do największego w kraju rynku zbytu i zaopatrzenia, wykwalifikowanych pracowników, instytucji otoczenia biznesu oraz ośrodków naukowo-badawczych.

W mieście prowadzi działalność 5018 przedsiębiorców, w 2019 roku wpisano do CEIDG 457 nowych podmiotów gospodarczych. W Jaworznie działa 50 placówek edukacyjnych oraz 170 czynnych organizacji pozarządowych. Miasto osiąga dochody na poziomie 6 631,32 zł na 1 mieszkańca (suma dochodów w 2019 roku wynosiła 580 221 104 zł, suma wydatków 557 116 154 zł).

Ponad 75% powierzchni miasta zajmują tereny zielone i chronione (na 1 mieszkańca przypada 0,13 ha terenów zielonych i chronionych), ponad 15% tereny zurbanizowane i zabudowane. Miasto nie tworzy zwartej struktury osadniczej. Dzielnice położone są promieniście w stosunku do centrum, oddzielone od siebie pasami zieleni.

Jaworzno to miasto, które przez ostatnie lata przeszło przemianę gospodarczą. Zniknęła z krajobrazu większość kopalni i Jaworzno przestało być miastem typowo

górnictwem. Grunty należące do górnictwa zostały przejęte przez gminę i przygotowane jako pełnowartościowe tereny dla przedsiębiorców.

W mieście podjęto szereg inwestycji: zmieniono układ drogowy, wybudowano i zmodernizowano kanalizację, wybudowano mieszkania i przygotowano tereny pod budownictwo mieszkaniowe. Miasto konsekwentnie stwarza także warunki do rozwoju przedsiębiorczości zwalniając z podatku od nieruchomości nowych inwestorów i przedsiębiorców zatrudniających nowych pracowników.

W Jaworznie jeżdżą nowoczesne autobusy wyposażone w bezpłatny dostęp do Internetu, a przystanki wyposażone są w interaktywne tablice informujące pasażerów o realnym czasie odjazdu autobusu. Tradycyjny papierowy bilet zastąpiła elektroniczna karta miejska. Zwiększył się także poziom bezpieczeństwa w mieście. Zainstalowano kamery wjazdowe na wszystkich prowadzących do miasta drogach. Jaworzno jest uznawane za jedno z bezpieczniejszych miast regionu.

Mysłowice

Powierzchnia: 66,09 km², ludność: 74 600, gęstość zaludnienia: 1 137 os/km². Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2019 roku w Mysłowicach wyniosła 4,7% (wyższa niż w województwie śląskim, ale niższa niż w kraju). Według stanu na 31 grudnia 2019 roku w Mysłowicach funkcjonowało 7 525 podmiotów ujętych w systemie REGON. Łącznie najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (5 517). Liczba spółek kapitałowych, mających siedzibę w Mysłowicach obejmowała 823 podmioty i była reprezentowana w większości przez spółki z o.o.

W porównaniu do 2018 roku, za wyjątkiem spółdzielni i spółek akcyjnych zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby wszystkich innych podmiotów gospodarki narodowej.

Mysłowice wykazują relatywnie niski poziom pokrycia terenu planami zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one 33,9% powierzchni gminy, co jest wielkością wyższą niż średnio w Polsce, ale znacznie poniżej wartości dla województwa śląskiego.

W Mysłowicach w 2019 roku dochody ogółem wyniosły 429,3 mln zł, a wydatki ogółem 427,9 mln zł. Daje to nadwyżkę w wysokości 1,4 mln zł. Szczególnie ostatni rok wyróżnia się znaczną dynamiką przyrostu zarówno dochodów jak i wydatków, które wzrosły odpowiednio o 18,4% i 15,2%. Poziom dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł w 2018 roku 4 863,18 zł. Pomimo systematycznego wzrostu wskaźnik ten wciąż jest znacznie niższy niż w województwie śląskim (o prawie 1 000 zł) i blisko 2 tys. zł w odniesieniu do miast na prawach powiatu w Polsce.

Mysłowice to jeden z ośrodków Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, miasto wchodzące w skład GZM. Charakteryzuje się rozwiniętym przemysłem wydobywczym

i maszynowym, w mieście działają także zakłady przemysłu spożywczego. Z uwagi na wieloletnią, historycznie uwarunkowaną działalność górnictw, w wielu rejonach miasta obserwuje się negatywne wpływy eksploatacji górnictw, oddziałującej na przestrzeń i zasoby środowiska.

Miasto jest atrakcyjnie położone, na przecięciu szlaków komunikacyjnych i w centrum dużych rynków zbytu. Atutami miasta są też: urozmaicona rzeźba terenu, duży obszar terenów zielonych i możliwość korzystnego nabycia działek pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe. Miasto realizuje różnego typu inwestycje i inicjatywy w zakresie: środowiska i infrastruktury, ochrony przyrody, pomocy społecznej, oświaty i wychowania, kultury i wielu innych.

4. Prognoza zmian w otoczeniu do 2028 roku

Zastosowanie metody scenariuszy stanów otoczenia pozwoliło na dokonanie oceny otoczenia miasta Imielin w jego poszczególnych sferach: rynkowej, kooperacyjnej i konkurencyjnej (w scenariuszu ujętej jako otoczenie bliższe), demograficzno-społecznej, kulturowej, ekonomicznej, regulacyjno-prawnej oraz międzynarodowej, i na jej podstawie prognozowanie tkwiących w nim ograniczeń strategii działania miasta Imielin do 2028 roku.

Na podstawie wyników badania ekspertów wchodzących w skład Zespołu d.s. Opracowania Strategii dla Miasta Imielin na lata 2021-2028, przygotowano trzy scenariusze zmian w otoczeniu miasta: optymistyczny, pesymistyczny i najbardziej prawdopodobny. Scenariusz optymistyczny obejmuje te trendy w poszczególnych sferach makrootoczenia, które mają największy pozytywny wpływ na rozwój miasta. Z kolei scenariusz pesymistyczny obejmuje trendy o największym negatywnym wpływie. Do budowy scenariusza najbardziej prawdopodobnego wybrano te trendy, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest największe, niezależnie od tego, jaki wpływ (pozytywny czy negatywny) mają na rozwój Imielina.

Najbardziej prawdopodobny scenariusz zmian w otoczeniu bliższym (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym), które będą miały wpływ na rozwój miasta Imielin do 2028 roku tworzą trendy w przeważającej większości o pozytywnej sile oddziaływania. Do tych trendów należy przede wszystkim zaprzestanie wydobywania i eksploatacji węgla kamiennego na terenie miasta oraz rozwój budownictwa jednorodzinnego. Pozytywny wpływ na rozwój miasta będą miały również trendy związane z zaopatrywaniem się konsumentów i przedsiębiorców u lokalnych producentów (zamiast importu z zagranicy). Ekspertci wskazali również na wysoce prawdopodobne i pozytywnie wpływające na rozwój miasta tendencje związane z budowaniem dobrych relacji z miastami ościennymi, powiatem i metropolią. Do wysoce prawdopodobnych o negatywnym wpływie na rozwój miasta do 2028 roku

eksperci zaliczyli: pogłębiający się niedobór wykwalifikowanych specjalistów na rynku pracy, wzrost cen usług budowlanych, a także negatywny wpływ eksploatacji górniczej na środowisko (tab. 2.8).

Najbardziej prawdopodobne trendy w otoczeniu demograficzno-społecznym, które do 2028 roku będą miały wpływ na rozwój miasta to: przyrost naturalny (jeśli będzie dodatni, wpłynie na rozwój miasta pozytywnie, jeśli ujemny – negatywnie), wzrost liczby nowych mieszkańców miasta (wpływ pozytywny) oraz pozostawanie w mieście młodych ludzi (zamiast emigracji do dużych miast). Eksperti uznali również, że napływ nowych mieszkańców z dużych miast, który jest wysoce prawdopodobny, może wpłynąć negatywnie na rozwój miasta, w sytuacji, gdy napływowi mieszkańcy będą reprezentować ubogie środowiska.

Większość wskazanych przez ekspertów najbardziej prawdopodobnych trendów w otoczeniu kulturowym, będzie miało pozytywny wpływ na rozwój miasta. Do tych trendów należą: kultywowanie tradycji śląskiej, zachowanie tradycyjnego modelu rodziny, wzrastające angażowanie się mieszkańców w działalność stowarzyszeń oraz coraz większa integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi. Negatywny wpływ na rozwój miasta może mieć pogłębiający się zanik aktywności kulturalnej młodych ludzi (w wieku 18-25 lat) – tab. 2.8.

Tablica 2.8
Scenariusz najbardziej prawdopodobny

Elementy scenariusza	Trend	Prawdo podobie ństwo	Siła wpływu „-”	Siła wpływu „+”
Otoczenie bliższe (rynkowe, kooperacyjne, konkurencyjne)				
Wzrost cen gruntów i nieruchomości	+	0,5		0,7
Wzrost cen usług budowlanych	+	0,5	-0,4	
Spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych	0	0,4		0,4
Negatywny wpływ eksploatacji górniczej	+	0,4	-0,9	
Zatrudnianie na terenie strefy ekonomicznej (a nie w mieście)	+	0,5		1,4
Brak wykwalifikowanych pracowników (typu „złota rączka”)	+	0,4	-1,1	
Rozwój budownictwa jednorodzinnego	+	0,5		4,1
Zaprzestanie wydobywania i eksploatacji węgla	+	0,4		4,2
Rozwój idei zakupów u lokalnych producentów	+	0,5		3,5
Dobra współpraca z powiatem	+	0,4		2,9
Dobra współpraca z metropolią	+	0,5		2,5
Wymiana doświadczeń z gminami ościennymi	+	0,4		2,1
średnia siła wpływu			-0,8	2,4

Otoczenie demograficzno-społeczne				
Ujemny przyrost naturalny	+	0,5	-1,7	
Napływ ubogich mieszkańców z innych, dużych miast	+	0,4	-1,1	
Dodatni przyrost naturalny	+	0,5		2,9
Wzrost liczby nowych mieszkańców	+	0,5		2,6
Młodzi ludzie pozostający w mieście	+	0,4		3,1
średnia siła wpływu			-1,4	2,9
Otoczenie kulturowe				
Zanik „ślaskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz	+	0,5		0,3
Mała aktywność kulturalna młodych (18-25 lat)	+	0,4	-0,5	
Kultywowanie tradycji śląskiej	+	0,4		2,8
Integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi	+	0,4		1,7
Tradycyjny model rodziny	+	0,4		2,1
Zaangażowanie mieszkańców w działalność stowarzyszeń	+	0,4		2,4
średnia siła wpływu			-0,5	1,9
Otoczenie ekonomiczne				
Wzrost bezrobocia	+	0,4	-0,3	
Brak dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych	+	0,4		0,1
Kryzys gospodarczy wywołany pandemią	+	0,5	-0,4	
Bogacenie się mieszkańców	+	0,5		3,1
Rozwój przedsiębiorstw rodzinnych	+	0,5		3,1
Spadek bezrobocia	+	0,4		2,1
średnia siła wpływu			-0,35	2,1
Otoczenie regulacyjno-prawne				
Brak spójności między przepisami prawnymi i ustawami	+	0,5	-0,8	
Duża częstotliwość zmian przepisów prawa, niestabilne prawo	+	0,4	-1,4	
Skomplikowane procedury	+	0,5	-1,1	
Uproszczenie obowiązującego prawa	+	0,4		2,5
średnia siła wpływu			-1,1	2,5
Otoczenie międzynarodowe				
Ruch turystyczny	-	0,4		0,8
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy	0	0,4	0	0
Napływ taniej siły roboczej z Ukrainy	+	0,5		1,8
Międzykulturowa wymiana osób, idei, wartości	+	0,4		2,1
średnia siła wpływu				1,3

Źródło: badania ekspertów.

Najbardziej prawdopodobne zmiany zachodzące w otoczeniu ekonomicznym, w większości będą miały pozytywny wpływ na rozwój miasta. Eksperti prognozują, że do tych trendów należeć będą: bogacenie się mieszkańców, rozwój przedsiębiorstw

rodziny oraz spadek bezrobocia. Negatywny wpływ na rozwój miasta może mieć kryzys ekonomiczny związany z pandemią COVID-19 oraz wzrost bezrobocia (tab. 2.8).

W otoczeniu regulacyjno-prawnym eksperci upatrują zmian, które w zdecydowanej większości będą miały negatywny wpływ na rozwój miasta. Zmiany te związane będą z brakiem spójności między przepisami prawnymi i ustawami, wzrastającą częstotliwością zmian przepisów prawa i coraz bardziej skomplikowanymi procedurami prawnymi (tab. 2.8).

Trendy najbardziej prawdopodobne, takie jak: napływ taniej siły roboczej z Ukrainy oraz międzykulturowa wymiana osób, idei, wartości, wyszczególnione przez ekspertów w otoczeniu międzynarodowym, będą miały wyłącznie pozytywny wpływ na rozwój Imielina do 2028 roku (tab. 2.8).

Scenariusz optymistyczny zmian w otoczeniu wpływających pozytywnie na rozwój miasta Imielin do 2028 roku zakłada wystąpienie (poza wskazanymi już w scenariuszu najbardziej prawdopodobnym) również takich trendów, jak: spadek cen usług budowlanych, wzrost popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych, wzrost zatrudnienia na terenie strefy ekonomicznej, kultywowanie „ślaskości”, dostępność dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych, uproszczenie obowiązującego prawa, wzrost ruchu turystycznego oraz nierozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy (tab. 2.9).

Tablica 2.9
Scenariusz optymistyczny

Elementy scenariusza	Trend	Siła wpływu
Otoczenie bliższe (rynkowe, kooperacyjne, konkurencyjne)		
Wzrost cen gruntów i nieruchomości	0	1,4
Wzrost cen usług budowlanych	-	0,6
Spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych	-	1,2
Negatywny wpływ eksploatacji górniczej	-	0
Zatrudnianie na terenie strefy ekonomicznej (a nie w mieście)	+	1,4
Brak wykwalifikowanych pracowników (typu „złota rączka”)	-	1,2
Rozwój budownictwa jednorodzinnego	+	4,1
Zaprzestanie wydobycia i eksploatacji węgla	+	4,2
Rozwój idei zakupów u lokalnych producentów	+	3,5
Dobra współpraca z powiatem	+	2,9
Dobra współpraca z metropolią	+	2,5
Wymiana doświadczeń z gminami ościennymi	+	2,1
średnia siła wpływu		2,1
Otoczenie demograficzno-społeczne		
Napływ ubogich mieszkańców z innych, dużych miast	-	0,7
Dodatni przyrost naturalny	+	2,9
Wzrost liczby nowych mieszkańców	+	2,6
Młodzi ludzie pozostający w mieście	+	3,1

średnia siła wpływu		2,1
Otoczenie kulturowe		
Zanik „śląskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz	-	0,6
Mała aktywność kulturalna młodych (18-25 lat)	0	0,6
Kultywowanie tradycji śląskiej	+	2,8
Integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi	+	1,7
Tradycyjny model rodziny	+	2,1
Zaangażowanie mieszkańców w działalność stowarzyszeń	+	2,4
średnia siła wpływu		1,7
Otoczenie ekonomiczne		
Wzrost bezrobocia	-	0,6
Brak dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych	-	0,6
Kryzys gospodarczy wywołany pandemią	-	0,9
Bogacenie się mieszkańców	+	3,1
Rozwój przedsiębiorstw rodzinnych	+	3,1
Spadek bezrobocia	+	2,1
średnia siła wpływu		1,7
Otoczenie regulacyjno-prawne		
Brak spójności między przepisami prawnymi i ustawami	-	1,5
Duża częstotliwość zmian przepisów prawa, niestabilne prawo	-	1,2
Skomplikowane procedury	-	1,3
Uproszczenie obowiązującego prawa	+	2,5
średnia siła wpływu		1,6
Otoczenie międzynarodowe		
Ruch turystyczny	-	0,8
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy	-	0,8
Napływ taniej siły roboczej z Ukrainy	+	1,8
Międzykulturowa wymiana osób, idei, wartości	+	2,1
średnia siła wpływu		1,2

Źródło: badania ekspertów.

Scenariusz pesymistyczny zmian w otoczeniu wpływających negatywnie na rozwój miasta Imielin do 2028 roku zakłada wystąpienie (poza wskazanymi już w scenariuszu najbardziej prawdopodobnym) również takich trendów, jak: spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych, pogłębiający się negatywny wpływ eksploatacji górniczej na terenie miasta, podejmowanie pracy przez mieszkańców Imielina w dużych miastach, pogłębiający się niedobór wykwalifikowanych pracowników, zahamowanie rozwoju budownictwa, wzrost cen gruntów i nieruchomości, wzrost cen usług budowlanych, pogarszające się stosunki z partnerami: powiatem, metropolią, miastami ościennymi, spadek liczby mieszkańców, migracje ludzi młodych do miast, zanik „śląskości”, brak integracji z nowymi mieszkańcami, zanikanie tradycyjnego modelu rodziny, brak zaangażowania ludzi w działania społeczne, ograniczenie ruchu turystycznego oraz dalsze rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy (tab. 2.10).

Tablica 2.10
Scenariusz pesymistyczny

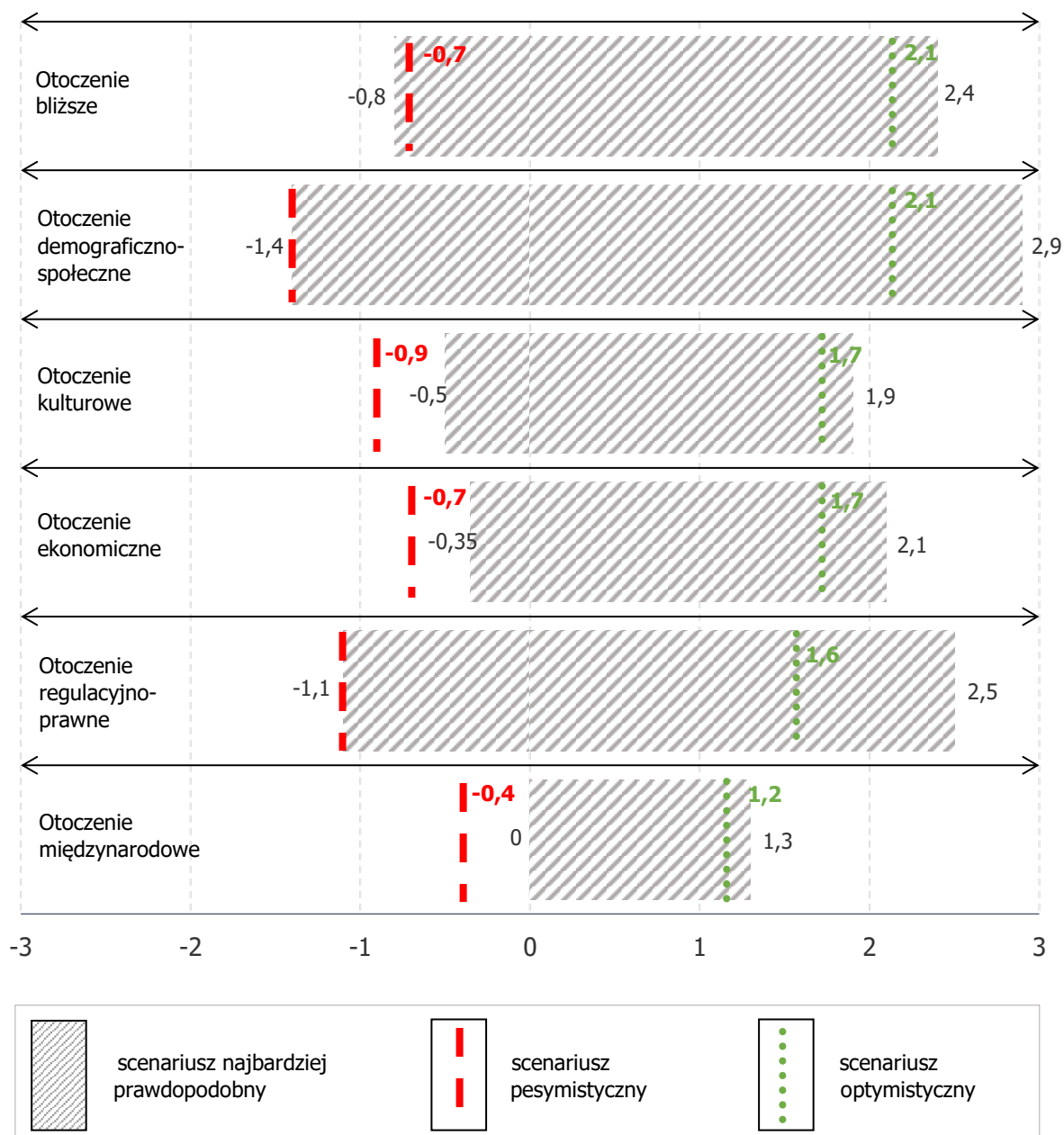
Elementy scenariusza	Trend	Siła wpływu
Otoczenie bliższe (rynkowe, kooperacyjne, konkurencyjne)		
Wzrost cen gruntów i nieruchomości	+	0,7
Wzrost cen usług budowlanych	+	-0,4
Spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych	+	-1,0
Negatywny wpływ eksploatacji górniczej	+	-0,9
Zatrudnianie na terenie strefy ekonomicznej (a nie w mieście)	-	-0,1
Brak wykwalifikowanych pracowników (typu „złota rączka”)	+	-1,1
Rozwój budownictwa jednorodzinnego	-	-1,2
Zaprzestanie wydobycia i eksploatacji węgla	-	-0,5
Rozwój idei zakupów u lokalnych producentów	-	-1,0
Dobra współpraca z powiatem	-	-1,1
Dobra współpraca z metropolią	-	-1,3
Wymiana doświadczeń z gminami ościennymi	-	-0,6
średnia siła wpływu		-0,7
Otoczenie demograficzno-społeczne		
Ujemny przyrost naturalny	+	-1,7
Napływ ubogich mieszkańców z innych, dużych miast	+	-1,1
Wzrost liczby nowych mieszkańców	-	-0,7
Młodzi ludzie pozostający w mieście	-	-1,9
średnia siła wpływu		-1,4
Otoczenie kulturowe		
Zanik „śląskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz	+	0,3
Mała aktywność kulturalna młodych (18-25 lat)	+	-0,5
Kultywowanie tradycji śląskiej	-	-1,4
Integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi	-	-1,2
Tradycyjny model rodziny	-	-1,4
Zaangażowanie mieszkańców w działalność stowarzyszeń	-	-1,1
średnia siła wpływu		-0,9
Otoczenie ekonomiczne		
Wzrost bezrobocia	+	-0,3
Brak dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych	+	0,1
Kryzys gospodarczy wywołany pandemią	+	-0,4
Bogacenie się mieszkańców	-	-1,3
Rozwój przedsiębiorstw rodzinnych	-	-1,5
Spadek bezrobocia	-	-1,0
średnia siła wpływu		-0,7
Otoczenie regulacyjno-prawne		
Brak spójności między przepisami prawnymi i ustawami	+	-0,8
Duża częstotliwość zmian przepisów prawa, niestabilne prawo	+	-1,4
Skomplikowane procedury	+	-1,1
Uproszczenie obowiązującego prawa	-	-0,9

średnia siła wpływu		-1,1
Otoczenie międzynarodowe		
Ruch turystyczny	+	-0,1
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy	+	-1,3
Napływ taniej siły roboczej z Ukrainy	-	-0,4
Międzykulturowa wymiana osób, idei, wartości	-	-0,4
średnia siła wpływu		-0,4

Źródło: badania ekspertów.

Źródła szans i zagrożeń tkwiących w otoczeniu miasta oraz średnią siłę wpływu poszczególnych jego sfer na rozwój Imielina przedstawia rys. 2.2.

Rysunek 2.2
Otoczenie – źródła szans i zagrożeń miasta Imielin

Na podstawie trendów w otoczeniu miasta Imielin można sformułować następujące wnioski:

1. Duża rozpiętość między scenariuszem optymistycznym a pesymistycznym wskazuje na **silne uzależnienie miasta od sfery demograficzno-społecznej** tzw. sfera „burzliwa”.
2. Rozpiętość scenariusza najbardziej prawdopodobnego w sferze demograficzno-społecznej, regulacyjno-prawnej, oraz w otoczeniu bliższym może świadczyć o niejednorodnych i słabo ustrukturalizowanych segmentach otoczenia.
3. Do **procesów wiodących w otoczeniu** (zarówno o dużej sile wpływu na miasto, jak i dużym prawdopodobieństwie wystąpienia) należą:
  - rozwój budownictwa jednorodzinnego,
  - zaprzestanie wydobywania i eksploatacji węgla na terenie gminy,
  - rozwój idei zakupów u lokalnych producentów,
  - budowanie relacji współpracy z powiatem i metropolią,
  - dodatni przyrost naturalny,
  - napływ nowych mieszkańców do miasta,
  - pozostawanie młodych w mieście,
  - kultywowanie śląskiej tradycji,
  - bogacenie się mieszkańców,
  - rozwój przedsiębiorstw rodzinnych,
  - uproszczenia prawa.

Rozwój miasta w perspektywie 2028 roku w dużym stopniu zdeterminowany będzie wpływem otoczenia bliższego. Jest to sfera, na którą miasto ma bezpośredni lub pośredni wpływ.

III. SŁABE I MOCNE STRONY MIASTA IMIELIN NA TLE SZANS I ZAGROŻEŃ W OTOCZENIU

1. Mocne i słabe strony miasta

Metoda SWOT to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia podmiotu oraz analizy jego wnętrza. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). SWOT to inaczej metoda analizy atutów i słabości podmiotu w warunkach szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Analiza polega na wyodrębnieniu czynników istotnych z punktu widzenia siły konkurencyjnej (potencjału) podmiotu oraz ich wartościowaniu przy zastosowaniu określonego zestawu kryteriów i skal ocen. Punktem wyjścia analizy są odpowiedzi na następujące pytania:

- 1) jacy jesteśmy, czyli jakie są nasze silne i słabe strony?
- 2) z jakimi zagrożeniami musimy się liczyć i jakie szanse możemy wykorzystać?

Silnymi stronami miasta są jego unikalne zasoby i inne aspekty odróżniające go w pozytywny sposób od innych miast. Silna strona miasta to specyficzna przewaga, na której można budować strategię. Słabe strony miasta to te wszystkie aspekty jego funkcjonowania, które ograniczają sprawność lub blokują rozwój. Nie ma uniwersalnej definicji mocnych i słabych stron. Należy je definiować sytuacyjnie, na użytek konkretnego podmiotu i jego otoczenia.

Poszukując szans i zagrożeń w otoczeniu miasta należy odpowiedzieć na następujące pytania:

- 1) jakie ważne dla miasta zjawiska występują lub mogą się pojawić w otoczeniu?
- 2) w jaki sposób mogą one wpłynąć na efekty działania miasta?
- 3) które z tych zjawisk mogą mieć niekorzystny wpływ na przyszły rozwój miasta (jakie niosą zagrożenia)?
- 4) które z tych zjawisk mogą mieć korzystny wpływ na przyszłość miasta (jakie stwarzają szanse)?

W analizach dąży się do sformułowania diagnozy i prognozy dotyczących powiązań między miastem i otoczeniem w taki sposób, aby uniknąć zagrożeń i wykorzystać szanse.

Identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń miasta Imielin dokonano podczas warsztatu strategicznego z 18 ekspertami wchodzącymi w skład Zespołu ds. Opracowania Strategii dla Miasta Imielin na lata 2021-2028. Następnie eksperci dokonali oceny wyodrębnionych zmiennych składowych na podstawie kwestionariusza ankietowego.

Wśród mocnych stron miasta Imielin w zakresie położenia i środowiska naturalnego eksperci wskazali: dobrą lokalizację z dostępem do dróg tranzytowych, czystość miasta, wielość terenów zielonych w obrębie miasta, bezpieczeństwo w mieście oraz duży potencjał kamieniołomów zlokalizowanych w mieście. Słabe strony to położenie miasta na terenie eksploatacji węgla oraz smog (tab. 3.1).

Tablica 3.1
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie położenia i środowiska naturalnego

Mocne strony	Ocena średnia*
Dobra lokalizacja z dostępem do dróg szybkiego ruchu (S1, A4)	4,72
Czyste miasto	4,61
Dużo terenów zielonych, Golcówka, las, zbiornik „Imielin”	3,94
Bezpieczne miasto	3,83
Kamieniołomy	3,00
Słabe strony	
Położenie na terenie eksploatacji węgla	-4,78
Smog	-3,61

*skala ocen od -6 do +6

Źródło: badania ekspertów.

Zdaniem ekspertów atutami miasta w zakresie potencjału ludzkiego są: zaradność mieszkańców, gospodarność i dbanie o porządek, przedsiębiorczość mieszkańców, silna przynależność społeczna, więzi rodzinne, nacisk na kształcenie się, pracowitość, otwartość oraz aktywność społeczna mieszkańców. Słabe strony miasta w zakresie potencjału ludzkiego to postawa roszczeniowa mieszkańców oraz zbyt mała integracja nowych mieszkańców z rdzennymi mieszkańcami (tab. 3.2).

Tablica 3.2
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie potencjału ludzkiego

Mocne strony	Ocena średnia
Zaradność mieszkańców	4,78
Gospodarność, dbanie o porządek	4,61
Przedsiębiorczość mieszkańców	4,11
Silna przynależność społeczna (duma)	3,99
Więzi rodzinne, bliskość rodziny	3,89
Nacisk na kształcenie się	3,50
Pracowitość mieszkańców	3,28
Otwartość mieszkańców	2,33
Aktywność społeczna	2,22
Słabe strony	
Roszczeniowi mieszkańcy	-1,44
Zbyt mała integracja nowych mieszkańców z rdzennymi	-1,06

Źródło: badania ekspertów.

Atutami miasta w zakresie gospodarki są: duża liczba małych przedsiębiorstw, powstawanie nowych podmiotów oraz istnienie strefy dla rozwoju przedsiębiorczości.

W opinii ekspertów słabe strony to: prowadzenie działalności gospodarczej na terenach do tego nie wskazanych oraz znikoma liczba gospodarstw rolnych (tab. 3.3).

Tablica 3.3
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie gospodarki i rolnictwa

Mocne strony	Ocena średnia
Duża liczba małych i średnich przedsiębiorstw	4,11
Powstawanie nowych przedsiębiorstw	2,89
Strefa dla rozwoju przedsiębiorczości	2,33
Słabe strony	
Prowadzenie działalności gospodarczej na terenach do tego nie wskazanych	-1,50
Znikoma liczba gospodarstw rolnych	-0,67

Źródło: badania ekspertów.

Zdaniem ekspertów silne strony miasta Imielin w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej to: kanalizacja sanitarna i deszczowa, zabudowa jednorodzinna, zadbane przestrzenie publiczne, centrum przesiadkowe oraz rozbudowana sieć dróg. Uciążliwe dla miasta jest duże natężenie ruchu w centrum wynikające z braku obwodnicy. W mieście brakuje miejsc parkingowych przy małych działalnościach i sklepach prywatnych oraz terenów inwestycyjnych. Słabą stroną miasta jest także postępujący proces zabudowy terenów zielonych (przekształcanie przeznaczenia gruntów) (tab. 3.4).

Tablica 3.4
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej

Mocne strony	Ocena średnia
Kanalizacja sanitarna i deszczowa	5,67
Zabudowa jednorodzinna	4,39
Zadbane przestrzenie publiczne	4,39
Centrum przesiadkowe	4,00
Rozbudowana sieć dróg	3,28
Słabe strony	
Brak obwodnicy, duże natężenie ruchu komunikacyjnego w centrum	-4,72
Brak miejsc parkingowych przy małych działalnościach i sklepach prywatnych	-2,78
Brak terenów inwestycyjnych	-2,11
Zabudowa terenów zielonych (przekształcanie przeznaczenia gruntów)	-1,50

Źródło: badania ekspertów.

W mieście silnie rozwinięta jest działalność kulturalna i sportowa. Atuty miasta w tym zakresie to: bogata oferta kulturalna i turystyczna MCK, duża liczba obiektów oraz sekcji sportowych. Do mocnych stron miasta Imielin eksperci zaliczyli także: kultywowanie tradycji, dbałość o miejsca pamięci oraz wysoką religijność mieszkańców. Słabe strony miasta stanowią niewykorzystany potencjał zbiornika „Imielin” oraz brak hotelu i terenów rekreacyjnych (tab. 3.5).

Tablica 3.5
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie kultury, sportu i turystyki

Mocne strony	Ocena średnia
Bogata oferta kulturalna MCK	3,89
Duża liczba obiektów sportowych	3,78
Kultywowanie tradycji	2,72
Duża liczba sekcji sportowych	2,72
Wycieczki z MCK	2,50
Wysoka religijność mieszkańców	2,39
Dbłość o miejsca pamięci	2,17
Słabe strony	
Niewykorzystany potencjał zbiornika „Imielin”	-3,00
Brak terenów rekreacyjnych	-2,50
Brak hotelu	-1,50

Źródło: badania ekspertów.

Do mocnych stron w zakresie zarządzania miastem eksperci zaliczyli: rozsądne zarządzanie budżetem, dobre zarządzanie gminą ze zgodnym głosem burmistrza i rady miasta, ciągłość realizacji strategii, stabilną sytuację polityczną w mieście, otwartość urzędników na potrzeby mieszkańców oraz załatwianie na bieżąco spraw urzędowych. Słabe strony to: przerost zatrudnienia w urzędzie, działalność Referatu Geodezji i Centrum Usług Wspólnych, organizacja pracy urzędu (tab. 3.6).

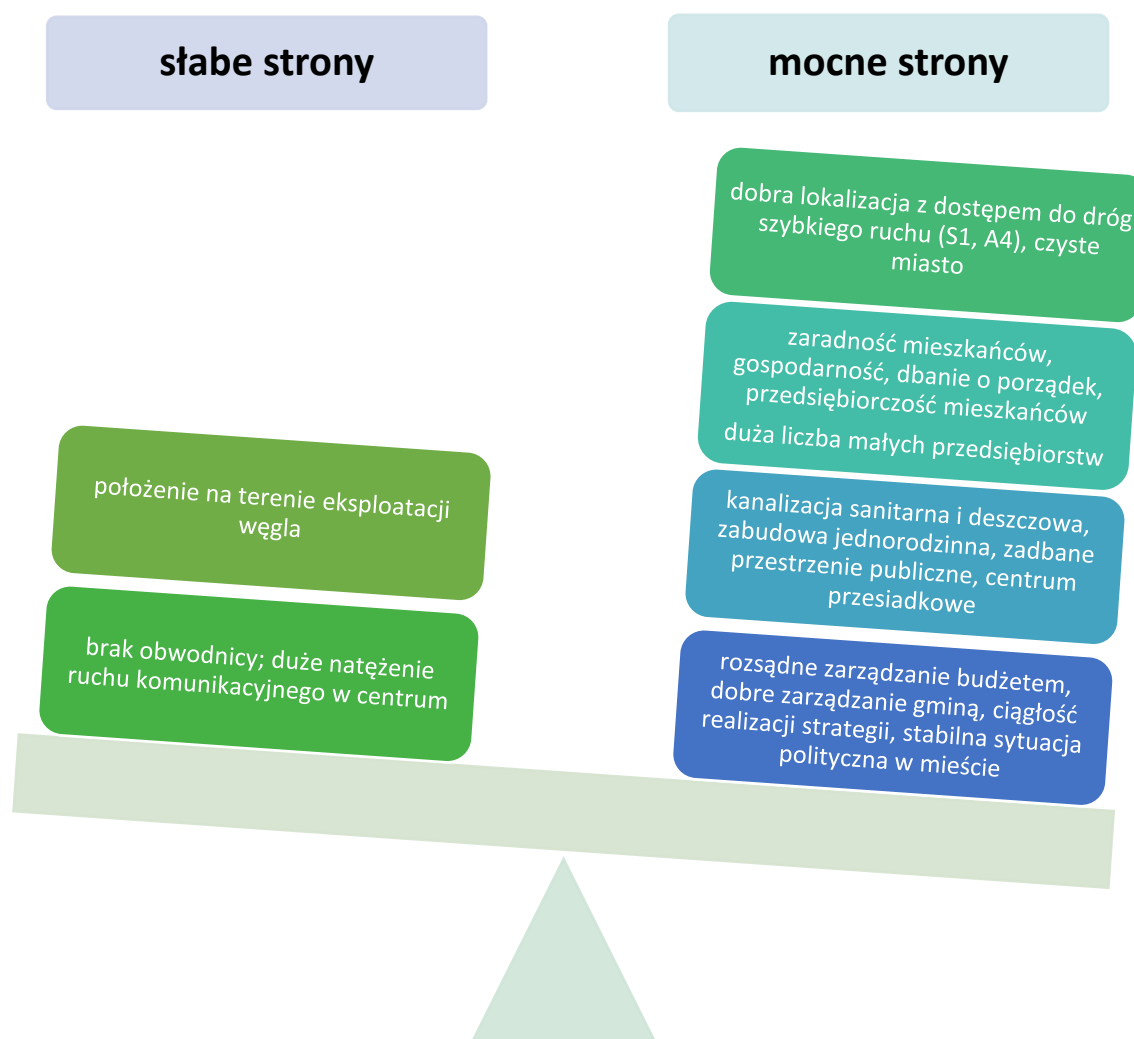
Tablica 3.6
Mocne strony miasta Imielin w zakresie zarządzania miastem

Mocne strony	Ocena średnia
Rozsądne zarządzanie budżetem	4,44
Dobre zarządzanie gminą	4,39
Ciągłość realizacji strategii	4,39
Stabilna sytuacja polityczna w mieście	4,22
Otwartość urzędników na potrzeby mieszkańców	3,56
Bieżące załatwianie spraw urzędowych	3,44
Słabe strony	
Przerost zatrudnienia w urzędzie miasta	-1,67
Działalność Referatu Geodezji	-1,72
Działalność Centrum Usług Wspólnych	-1,11
Organizacja pracy urzędu miasta	-0,78

Źródło: badania ekspertów.

Podsumowując, mocne strony miasta Imielin w opinii ekspertów koncentrują się wokół położenia miasta, potencjału ludzkiego, dobrej infrastruktury oraz dobrego systemu zarządzania miastem. Słabe strony miasta to położenie na terenie eksploatacji węgla oraz brak obwodnicy miasta. Zestawienie zbiorcze najważniejszych mocnych i słabych stron gminy przedstawiono na rys. 3.1.

Rysunek 3.1
Mocne i słabe strony miasta Imielin*

* na rysunku zestawiono najważniejsze mocne strony (ocena średnia > 4,0) i słabe strony (ocena średnia < -4,0)

Źródło: badania ekspertów.

2. Szanse i zagrożenia dla miasta

Szanse dla rozwoju miasta Imielin w otoczeniu bliższym (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym) związane są z: rozwojem budownictwa jednorodzinnego, zaprzestaniem wydobycia i eksploatacji węgla, dobrą współpracą z metropolią i powiatem, rozwojem idei zakupów u lokalnych producentów oraz wymianą doświadczeń z gminami ościennymi. Do zagrożeń w otoczeniu bliższym ograniczających rozwój miasta eksperci zaliczyli: negatywny wpływ eksploatacji górniczej, brak wykwalifikowanych pracowników (typu „złota rączka”), wzrost cen usług budowlanych oraz gruntów i nieruchomości, spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych, zatrudnianie na terenie strefy ekonomicznej (a nie w mieście) – tab. 3.7.

Tablica 3.7
Szanse i zagrożenia w otoczeniu bliższym
(rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym) miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Rozwój budownictwa jednorodzinnego	4,06
Zaprzestanie wydobycia i eksploatacji węgla	4,00
Dobra współpraca z metropolią	2,94
Dobra współpraca z powiatem	2,78
Rozwój idei zakupów u lokalnych producentów	2,78
Wymiana doświadczeń z gminami ościennymi	2,22
Zagrożenia	
Negatywny wpływ eksploatacji górniczej	-5,06
Brak wykwalifikowanych pracowników (typu „złota rączka”)	-1,67
Wzrost cen usług budowlanych	-1,39
Wzrost cen gruntów i nieruchomości	-1,11
Spadek popytu wywołany niższymi cenami produktów w gminach ościennych	-1,00
Zatrudnianie na terenie strefy ekonomicznej (a nie w mieście)	-0,94

Źródło: badania ekspertów.

Szanse dla rozwoju miasta, jakie generuje otoczenie demograficzno-społeczne to: pozostawanie młodych mieszkańców Imielina w mieście, dodatni przyrost naturalny oraz wzrost liczby nowych mieszkańców. Zagrożeniem rozwoju będzie napływ ubogich mieszkańców z innych, dużych miast oraz ujemny przyrost naturalny (tab. 3.8).

Tablica 3.8

Szanse i zagrożenia w otoczeniu demograficznym i społecznym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Młodzi ludzie pozostający w mieście	4,11
Dodatni przyrost naturalny	3,22
Wzrost liczby nowych mieszkańców	3,17
Zagrożenia	
Napływ ubogich mieszkańców z innych miast	-2,94
Ujemny przyrost naturalny	-2,17

Źródło: badania ekspertów.

W otoczeniu kulturowym szansą dla rozwoju miasta będzie: utrzymywanie tradycyjnego modelu rodziny, kultywowanie tradycji śląskiej, angażowanie się mieszkańców w działalność stowarzyszeń oraz integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi. Zagrożeniem będzie zanik „śląskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz oraz mała aktywność kulturalna młodych ludzi (tab. 3.9).

Tablica 3.9

Szanse i zagrożenia w otoczeniu kulturowym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Tradycyjny model rodziny	3,56
Kultywowanie tradycji śląskiej	2,33
Zaangażowanie mieszkańców w działalność stowarzyszeń	2,06
Integracja rdzennych mieszkańców z napływowymi	1,78
Zagrożenia	
Zanik „śląskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz	-2,06
Mała aktywność kulturalna młodych (18-25 lat)	-1,89

Źródło: badania ekspertów.

Eksperci jako szanse dla rozwoju miasta w otoczeniu ekonomicznym wskazali: rozwój przedsiębiorstw rodzinnych, bogacenie się mieszkańców oraz spadek bezrobocia. Z kolei źródłem zagrożeń ograniczających rozwój ekonomiczny miasta są: kryzys gospodarczy wywołany pandemią COVID-19, brak dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych oraz wzrost bezrobocia (tab. 3.10).

Szansą rozwoju dla miasta Imielin w otoczeniu regulacyjno-prawnym jest uproszczenie obowiązującego prawa. Zagrożeniami dla miasta będą: duża częstotliwość zmian przepisów prawa (niestabilne prawo), skomplikowane procedury prawne oraz brak spójności między przepisami prawnymi i ustawami (tab. 3.11).

Tablica 3.10
Szanse i zagrożenia w otoczeniu ekonomicznym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Rozwój przedsiębiorstw rodzinnych	3,89
Bogacenie się mieszkańców	3,56
Spadek bezrobocia	2,50
Zagrożenia	
Kryzys gospodarczy wywołany pandemią	-2,78
Brak dobrze płatnej pracy dla ludzi wykształconych	-2,72
Wzrost bezrobocia	-2,33

Źródło: badania ekspertów.

Tablica 3.11
Szanse i zagrożenia w otoczeniu regulacyjno-prawnym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Uproszczenie obowiązującego prawa	3,72
Zagrożenia	
Duża częstotliwość zmian przepisów prawa, niestabilne prawo	-3,56
Skomplikowane procedury prawne	-3,50
Brak spójności między przepisami prawnymi i ustawami	-3,44

Źródło: badania ekspertów.

W otoczeniu międzynarodowym, jako szanse dla rozwoju miasta, eksperci wskazali napływ taniej siły roboczej z Ukrainy oraz międzykulturową wymianę osób, idei i wartości. Źródłami zagrożeń ograniczających rozwój miasta będą: rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy oraz brak ruchu turystycznego (tab. 3.12).

Tablica 3.12
Zagrożenia w otoczeniu międzynarodowym miasta Imielin

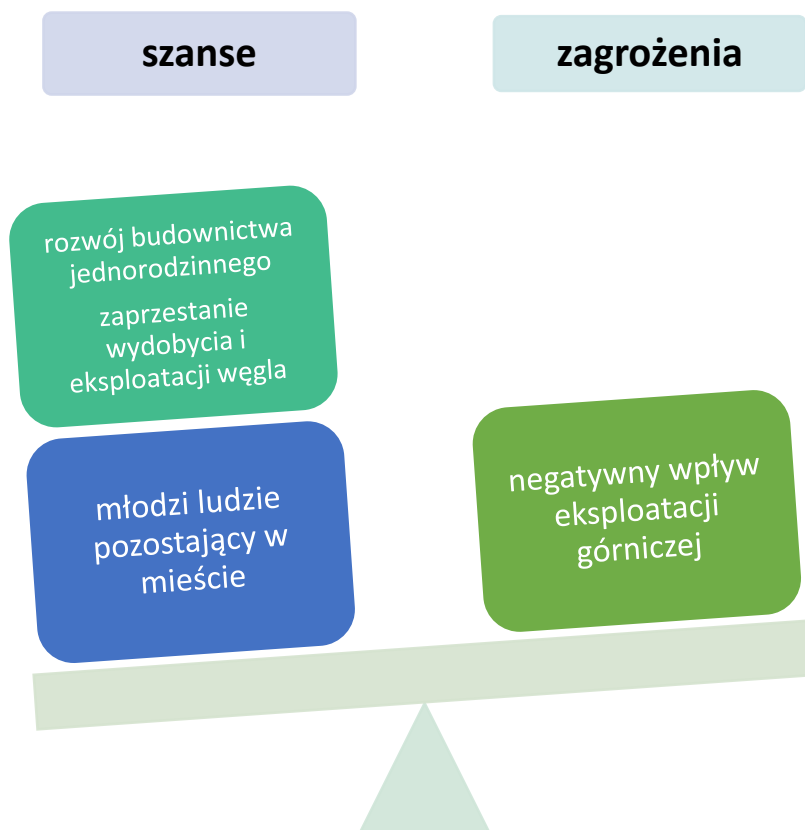
Szanse	Ocena średnia
Napływ taniej siły roboczej z Ukrainy	1,72
Międzykulturowa wymiana osób, idei, wartości	1,39
Zagrożenia	
Rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy	-3,44
Brak ruchu turystycznego	-2,22

Źródło: badania ekspertów.

Podsumowując, największych szans rozwoju dla miasta Imielin eksperci upatrują w rozwoju budownictwa jednorodzinnego, zaprzestaniu wydobycia i eksploatacji węgla oraz w pozostawianiu młodych ludzi w mieście. Największym zagrożeniem dla rozwoju miasta jest negatywny wpływ eksploatacji górniczej.

Zestawienie zbiorcze najważniejszych szans i zagrożeń w otoczeniu miasta Imielin przedstawiono na rys. 3.2.

Rysunek 3.2
Szanse i zagrożenia w otoczeniu miasta Imielin*

* na rysunku zestawiono najważniejsze szanse (ocena średnia > 4,0) i zagrożenia (ocena średnia < -4,0)

Źródło: badania ekspertów.

3. Wnioski z analizy SWOT

Mocne i słabe strony zidentyfikowane przez ekspertów stanowią kluczowe czynniki rozwoju miasta Imielin. Do tych czynników należą przede wszystkim: potencjał mieszkańców, system zarządzania miastem oraz kultura, sport i turystyka. Należy zwrócić uwagę, że łączne sumy ocen we wszystkich obszarach są dodatnie. **Świadczy to o przewadze silnych stron miasta Imielin nad jego słabymi stronami.**

Największe atuty miasta Imielin to:

- dobra lokalizacja z dostępem do dróg szybkiego ruchu,
- zadbane przestrzenie publiczne, miasto jest czyste,
- zaradność, gospodarność, dbanie o porządek przez mieszkańców,
- kanalizacja sanitarna i deszczowa,
- zabudowa jednorodzinna,
- duża liczba małych przedsiębiorstw,
- bogata oferta kulturalna MCK,
- duża liczba obiektów sportowych,
- rozsądne zarządzanie budżetem miasta,
- dobre zarządzanie gminą.

Słabe strony miasta Imielin to głównie:

- położenie na terenie eksploatacji węgla.
- brak obwodnicy co wiąże się z dużym natężeniem ruchu w centrum,
- roszczeniowi mieszkańcy,
- prowadzenie działalności gospodarczej na terenach do tego nie wskazanych,
- niewykorzystany potencjał zbiornika „Imielin”,
- przerost zatrudnienia w urzędzie.

Atuty gminy mogą być wykorzystane wobec pojawiających się w otoczeniu szans. Najmocniejszych szans upatruje się w otoczeniu bliższym (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym), demograficzno-społecznym oraz ekonomicznym. W otoczeniu bliższym, regulacyjno-prawnym oraz międzynarodowym znajdują się najsilniejsze zagrożenia rozwoju miasta.

Największe szanse dla rozwoju miasta Imielin to:

- rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- zaprzestanie wydobycia i eksploatacji węgla,
- pozostawanie młodych ludzi w mieście,
- utrzymywanie się tradycyjnego modelu rodziny,
- rozwój przedsiębiorstw rodzinnych,
- uproszczenie obowiązującego prawa,
- napływ taniej siły roboczej z Ukrainy.

Zagrożenia dla rozwoju miasta Imielin to głównie:

- negatywny wpływ eksploatacji górniczej,
- napływ nowych ubogich mieszkańców z innych miast,
- zanik „śląskości” związany z napływem ludzi z zewnątrz,
- duża częstotliwość zmian przepisów prawa, niestabilne prawo,
- rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych z zagranicy.

Reasumując, można stwierdzić, że w mieście Imielin występuje wyraźna przewaga silnych stron nad słabościami. To właśnie dzięki atutom miasto powinno wykorzystać szanse, jakie stwarza otoczenie, i przeciwdziałać zagrożeniom.

IV. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA IMIELIN W LATACH 2021-2028

1. Obszary i cele strategiczne miasta

Zidentyfikowane w procesie budowy strategii czynniki, zjawiska oraz procesy wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na rozwój miasta, wskazują na dwie opcje w postępowaniu władz miasta:

1. zorientowaną na zasoby własne miasta, które determinują poziom atrakcyjności miasta dla podmiotów rynkowych (gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i instytucji).
2. zorientowaną na otoczenie bliższe (rynkowe, kooperacyjne, konkurencyjne), demograficzno-społeczne i ekonomiczne poszukując w nim szans i unikając zagrożeń w otoczeniu regulacyjno-prawnym i międzynarodowym.

Do **procesów wiodących w otoczeniu silnie wpływających na funkcjonowanie i rozwój** miasta Imielin należą:

- budowanie relacji współpracy z powiatem i metropolią,
- wymiana doświadczeń z gminami ościennymi,
- eksploatacja złóż węgla kamiennego,
- procesy suburbanizacyjne,
- inwestycje infrastrukturalne.

Identyfikacja słabych stron miasta Imielin i zagrożeń w najbliższym otoczeniu umożliwi sformułowanie katalogu głównych problemów dalszego rozwoju miasta. Problemy te wynikają z obecnego stanu zaawansowania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, stanu infrastruktury społecznej i technicznej oraz stanu środowiska przyrodniczego.

Rozwój miasta powinien być rozpatrywany w czterech kategoriach strategicznych:

1. stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców i podmiotów gospodarczych,
2. sprawności i niezawodności funkcjonowania instytucji, obiektów i urzędów ze sfery infrastruktury społecznej oraz technicznej,
3. konieczności ochrony walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałania jego zanieczyszczeniu,
4. przeciwdziałania występującym zagrożeniom lub wykorzystywania pojawiających się szans dla rozwoju miasta, tkwiących w jej otoczeniu.

Eksperti wyznaczyli i uporządkowali według skali ważności dla miasta Imielin następujące **obszary strategiczne**:

1. Infrastruktura techniczna
2. Oświata
3. Ochrona środowiska
4. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
5. Kultura
6. Przedsiębiorczość, rzemiosło, handel
7. Sport i rekreacja

Strategia dla miasta na lata 2021-2028 zakłada w obrębie każdego obszaru strategicznego realizację kilku celów strategicznych. Rozbudowa infrastruktury drogowej miasta oraz rozbudowa monitoringu wokół placówek oświatowych to cele strategiczne w obrębie **infrastruktury technicznej miasta**. Horyzont realizacji tych celów to 2028 rok. W obszarze **oświaty** celem strategicznym dla miasta jest wybudowanie do 2023 roku przedszkola ze żłobkiem. Celem strategicznym w obszarze **ochrony środowiska** jest ograniczenie niskiej emisji w mieście. Termin realizacji tego celu to 2025 rok. W tym obszarze eksperci wyznaczyli jeszcze dwa cele, z czasem realizacji do 2028 roku: rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa kanalizacji deszczowej, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych, rozbudowa infrastruktury retencji wodnej. Utworzenie dziennego domu dla seniorów do 2025 roku to cel strategiczny w obszarze **ochrony zdrowia i opieki społecznej**. W obszarze **przedsiębiorczości, rzemiosła i handlu** strategia rozwoju miasta zakłada dwa cele z perspektywą realizacji do 2028 roku, są to: wyznaczanie nowych terenów pod działalność gospodarczą oraz zapewnianie pomocy *de minimis* (pomoc małym i średnim przedsiębiorcom z funduszy publicznych). Strategia zakłada również realizację do 2028 roku czterech celów strategicznych w obszarze **sport i rekreacja**. Są to: zagospodarowanie kamieniołomu i terenu wokół zbiornika „Imielin”, budowa ścieżek rowerowych wspólnych dla powiatu (tab. 4.1).

Tablica 4.1
Cele strategiczne miasta Imielin

Wyszczególnienie	Cele strategiczne
Infrastruktura techniczna	1. Rozbudowa infrastruktury drogowej miasta (2028)* 2. Rozbudowa monitoringu wokół placówek oświatowych (2028)
Oświata	1. Budowa przedszkola ze żłobkiem (2023)
Ochrona środowiska	1. Ograniczenie niskiej emisji w mieście (2025) 2. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej (2028) 3. Rozbudowa kanalizacji deszczowej, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych, rozbudowa infrastruktury retencji wodnej (2028)
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1. Utworzenie dziennego domu dla seniorów (2025)
Kultura	1. Utworzenie klubu dla młodzieży (2025)
Przedsiębiorczość, rzemiosło, handel	1. Wyznaczanie nowych terenów pod działalność gospodarczą (2028) 2. Zapewnianie pomocy <i>de minimis</i> (pomoc małym i średnim przedsiębiorcom z funduszy publicznych) (2028)
Sport i rekreacja	1. Zagospodarowanie kamieniołomu i terenu wokół zbiornika „Imielin” (2028) 2. Budowa ścieżek rowerowych wspólnych dla powiatu (2028)

* w nawiasach podano rok graniczny realizacji celu

Źródło: badania ekspertów.

Zaproponowane w strategii dla miasta Imielin cele są spójne z celami strategicznymi zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”¹:

- Cel A: województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
- Cel B: województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca,
- Cel C: województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni,
- Cel D: województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

2. Wizja rozwoju miasta

Wizja rozwoju miasta Imielin do 2028 roku jest wypadkową wizji ekspertów oraz mieszkańców miasta. Na warsztatach strategicznych zidentyfikowano po 17 określeń dotyczących miasta Imielin dziś i w 2028 roku. Listę określeń zestawiono w tab. 4.2.

Tablica 4.2
Imielin dziś i w 2028 roku

Imielin dziś to miasto...	Imielin w 2028 roku to miasto...
• atrakcyjne ze względu na położenie • bezpieczne • czyste • do naśladowania • dobrze zagospodarowane • miasto kultury • małe z tradycjami • przestronne • rozwijające się • zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców • spokojne • stabilne • tranzytowe • z bardzo dobrą infrastrukturą sportową • z perspektywami rozwoju • zatłoczone • ze smogiem	• bez smogu • bezpieczne • będące sypialnią dla ludzi pracujących w dużych aglomeracjach zapewniające wszystkie potrzeby kulturalne, sportowe, rekreacyjne • czyste i zadbane • duma mieszkańców • ekologiczne • marzeń dla okolicznych sąsiadów • nowoczesne • zabudowie rezydencjonalnej • ostoja • pełne ścieżek rowerowych • spełnionych marzeń dla dzieci, młodzieży i starszych • szczęśliwych mieszkańców • z dobrą komunikacją publiczną • z zabudową deweloperską • zaspokajające wszystkie potrzeby mieszkańców • zielone

Źródło: badania ekspertów.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Zielone Śląskie. Projekt. Katowice, maj 2020, s. 110. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1171/130/VI/2020 Zarządu Województwa Śląskiego z dn. 27.05.2020 <https://www.slaskie.pl/content/aktualizacja-strategii-rozwoju-wojewodztwa-slaskiego-slaskie-2020-dzial> [dostęp: sierpień 2020]

W badaniach sondażowych mieszkańcy z zaproponowanej listy wskazali określenia najlepiej ich zdaniem charakteryzujące miasto dziś i w 2028 roku. Z zestawienia najczęściej wskazywanych określeń powstała **wizja Imielina dziś i jutro**. Zdaniem mieszkańców Imielin dziś to miasto atrakcyjnie położone, spokojne, rozwijające się, zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców, ale też miasto ze smogiem (rys. 4.1).

Rysunek 4.1
Imielin dziś to miasto ...

Źródło: badania mieszkańców.

Wizja rozwoju miasta Imielin powinna doprowadzić do wykreowania podmiotu o nowym, dobrym wizerunku, który będzie zajmował ważne miejsce wśród miast województwa śląskiego. Zdaniem mieszkańców **Imielin w 2028** roku powinien być miastem czystym, ekologicznym, bezpiecznym, w pełni zaspokajającym potrzeby swoich mieszkańców (rys. 4.2).

Rysunek 4.2
Wizja miasta Imielin w 2028 roku

Źródło: badania mieszkańców.

3. Założenia rozwoju miasta

Rozwój miasta Imielin powinien być oparty na wykorzystaniu istniejących potencjałów i wartości stanowiących o unikatowości miasta. Do wartości tych zaliczyć należy: **zaradność, gospodarność, przedsiębiorczość oraz dbanie o porządek mieszkańców; dobrą lokalizację; dobry system zarządzania gminą; dobrą infrastrukturę w mieście; rozwiniętą przedsiębiorczość na terenie miasta.** Budowanie przyszłości to również kreowanie nowych wartości takich jak: postawy kreatywne i innowacyjne mieszkańców, otwartość na nowych mieszkańców, dbałość o porządek i środowisko naturalne.

Konkurencyjność miasta Imielin oznacza jego przewagę w otoczeniu bliższym (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym). Realizacja przyjętych celów strategicznych powinna umożliwić powstanie, ale i utrwalenie przewagi strategicznej nad innymi (porównywalnymi) miastami województwa śląskiego. Identyfikacja pozycji konkurencyjnej miasta wymaga z jednej strony analizy stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców, zasobów miasta i jego dystansu do stanu pożądanego (kulturowo uwarunkowanych standardów potrzeb), z drugiej strony aktywnego kształtowania walorów miasta i dostosowywania ich do potrzeb i oczekiwań mieszkańców (rdzennych i napływowych) oraz przedsiębiorców (w tym inwestorów).

Rozwój miasta powinien przyczynić się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców. **Miasto w swoich założeniach rozwojowych na lata 2021-2028 powinno skoncentrować się na:**

- 1. rozbudowie infrastruktury technicznej,**
- 2. dbaniu o sferę oświatową,**
- 3. ochronie środowiska.**

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej (drogowej, monitoring), rozwój oświaty (budowa przedszkola ze żłobkiem) oraz dbałość o środowisko naturalne (ograniczenie niskiej emisji, rozbudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej) podniosą atrakcyjność miasta dla inwestorów, wzmocnią spójność społeczności lokalnych i przyczynią się do wzrostu zadowolenia mieszkańców.

V. WDRAŻANIE STRATEGII DLA MIASTA IMIELIN

1. Założenia wdrażania strategii

Skuteczne wdrażanie strategii dla miasta Imielin opiera się na informacji zwrotnej ze stopnia realizacji celów strategicznych w ramach wyodrębnionych obszarów strategicznych. Za wdrażanie strategii odpowiedzialne będą wyznaczone podmioty, a informacje zwrotne zapewni system monitoringu i ewaluacji strategii.

Monitoring obejmujący analizę wskaźników realizacji w odniesieniu do wyznaczonych celów powinien być prowadzony systematycznie i regularnie, a jego efekt w postaci pisemnego sprawozdania przedstawiony na posiedzeniu Rady Miasta Imielin przynajmniej raz w roku. Monitoring realizacji strategii dla miasta będzie realizowany w oparciu o wewnętrzne sprawozdania z realizacji inwestycji. Ocena postępu realizacji założonych celów strategicznych, w kontekście Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego, umożliwi podjęcie decyzji odnośnie kontynuacji lub zaprzestania działań w ramach realizowanych celów.

Do kluczowych założeń efektywności realizacji strategii dla miasta Imielin do 2028 roku należą:

- **holistyczne i otwarte spojrzenie na cele strategiczne** sprawiające, że ich realizacja wpisuje się w więcej niż jeden obszar strategiczny: np. budowa ścieżek rowerowych wpisuje się w obszar strategiczny obejmujący sport i rekreację dla mieszkańców, ale także ochronę środowiska (rower jako „zielony” środek transportu), ochronę zdrowia (profilaktyka zdrowotna) i infrastrukturę techniczną miasta,
- **współpraca i komunikacja w ramach zespołów interdyscyplinarnych** pozwalająca łączyć wiedzę z różnych środowisk (mieszkańcy rdzenni i napływowi, przedsiębiorcy, jednostki samorządowe, organizacje i stowarzyszenia) i dziedzin funkcjonowania miasta oraz uwzględniać wiele – często odmiennych – punktów widzenia,
- **informowanie o roli i znaczeniu strategii** dla osiągnięcia założonych celów miasta, oraz dbanie o to, aby poszczególne referaty urzędu współpracowały między sobą przy jej realizacji,
- **informowanie mieszkańców o procesie wdrażania i efektach realizacji** strategii dla miasta.

2. Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie strategii

Układ instytucjonalny wdrażania strategii dla miasta Imielin stanowić będą:

- Referat Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu
- Referat Finansowo-Budżetowy
- Referat Gospodarki Komunalnej
- Referat Gospodarki Przestrzennej i Geodezji
- Referat Ochrony Środowiska
- Referat Organizacyjny
- Miejska Spółka Komunalna
- Miejskie Centrum Kultury

System wdrażania strategii dla miasta zostanie przyjęty w drodze zarządzenia Burmistrza miasta Imielin. Funkcję nadzorującą stopień wdrażania strategii i efektów jej realizacji sprawuje Rada Miasta Imielin.

3. Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych oraz jakościowych informacji, dotyczących postępów i efektów wdrażania strategii dla miasta Imielin. Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji działań z założonymi celami w ramach obszarów strategicznych. Proces ten opiera się głównie na badaniu postępu realizacji ustaleń strategii poprzez pryzmat realizowanych celów oraz śledzeniu tendencji i zmian wskaźników.

W tabelicy 5.1 zestawiono wskaźniki realizacji celów strategicznych w wyodrębnionych obszarach z podaniem wartości bazowej (stan na 2020 rok) oraz wartości docelowej w ramach wyznaczonego horyzontu czasowego.

Tablica 5.1
Wskaźniki realizacji strategii miasta Imielin

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2020)	Horyzont czasowy pomiaru	Wartość docelowa
Infrastruktura techniczna			
Długość sieci dróg w mieście	80 km	2028	90 km
Liczba obszarów objętych polem obserwacji kamer funkcjonujących w systemie monitoringu miejskiego	9 obszarów (79 kamer)	2028	12 obszarów (nowe obszary: boisko Szkolne SP nr 1; MOPS, MSK; Kapliczka)
Oświata			
Przedszkole ze żłobkiem	0	2023	1
Ochrona środowiska			
Liczba wymienionych kotłów węglowych w gospodarstwach domowych	280 szt.	2028	620 szt.
Odsetek odbiorców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	97%	2028	100%
Rozbudowa kanalizacji deszczowej, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych, rozbudowa infrastruktury retencji wodnej	43 km	2028	46 km
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna			
Dzienny dom dla seniorów	0	2025	1
Kultura			
Klub dla młodzieży	0	2025	1
Przedsiębiorczość, rzemiosło, handel			
Obszar pod działalność gospodarczą	6,0 %	2028	6,5 %
Kwota przyznanej pomocy <i>de minimis</i>	68 000 zł rocznie	2028	50 000 zł rocznie (w sumie 400 000 zł)
Sport i rekreacja			
Infrastruktura i zagospodarowanie turystyczne terenu kamieniołomu przy ul. Ściegiennego i budowa urządzeń o bezpośrednim i pośrednim zaspokajaniu potrzeb w zakresie wypoczynku, kultury, rozrywki, higieny, zdrowia i rekreacji	0	2028	1
Długość ścieżek rowerowych	10 km	2028	16 km

Spis rysunków

Rysunek 1.1	Herb Imielina	6
Rysunek 1.2	Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Imielin (oceny średnie)	11
Rysunek 2.1	Położenie Imielina (granice administracyjne)	29
Rysunek 2.2	Otoczenie – źródła szans i zagrożeń miasta Imielin	42
Rysunek 3.1	Mocne i słabe strony miasta Imielin	49
Rysunek 3.2	Szanse i zagrożenia w otoczeniu miasta Imielin	53
Rysunek 4.1	Imielin dziś to miasto	59
Rysunek 4.2	Wizja miasta Imielin w 2028 roku	60

Spis tablic

Tablica 1.1	Ludność miasta Imielina wg grup wieku i płci na koniec 2019 roku ...	10
Tablica 1.2	Czynniki warunkujące zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta Imielin w opinii ekspertów	12
Tablica 2.1	Podstawowe dane demograficzne Polski (2015-2019)	19
Tablica 2.2	Ludność Polski według wybranych grup wieku w wybranych latach ...	20
Tablica 2.3	Województwo śląskie na tle kraju – wybrane charakterystyki demograficzne (rok 2019)	21
Tablica 2.4	Dochody i wydatki gospodarstw domowych w Polsce i województwie śląskim (rok 2018)	21
Tablica 2.5	Pracujący i bezrobocie w województwie śląskim i Polsce w 2019 roku (w wieku 15 lat i więcej wg BAEL)	22
Tablica 2.6	Wybrane wskaźniki ekonomiczne Polski (2015-2019)	23
Tablica 2.7	Obroty handlu zagranicznego Polski w latach 2015-2019	26
Tablica 2.8	Scenariusz najbardziej prawdopodobny	37
Tablica 2.9	Scenariusz optymistyczny	39
Tablica 2.10	Scenariusz pesymistyczny	41
Tablica 3.1	Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie położenia i środowiska naturalnego	46
Tablica 3.2	Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie potencjału ludzkiego .	46
Tablica 3.3	Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie gospodarki i rolnictwa	47
Tablica 3.4	Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej	47
Tablica 3.5	Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie kultury, sportu i turystyki	48
Tablica 3.6	Mocne strony miasta Imielin w zakresie zarządzania miastem	48
Tablica 3.7	Szanse i zagrożenia w otoczeniu bliższym (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym) miasta Imielin	50
Tablica 3.8	Szanse i zagrożenia w otoczeniu demograficznym i społecznym miasta Imielin	51
Tablica 3.9	Szanse i zagrożenia w otoczeniu kulturowym miasta Imielin	51
Tablica 3.10	Szanse i zagrożenia w otoczeniu ekonomicznym miasta Imielin	52
Tablica 3.11	Szanse i zagrożenia w otoczeniu regulacyjno-prawnym miasta Imielin	52
Tablica 3.12	Zagrożenia w otoczeniu międzynarodowym miasta Imielin	52
Tablica 4.1	Cele strategiczne miasta Imielin	57
Tablica 4.2	Imielin dziś i w 2028 roku	58
Tablica 5.1	Wskaźniki realizacji strategii miasta Imielin	65